Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs 2021 t/m 2024

Regio Gooi en Vechtstreek

GGD Gooi en Vechtstreek

Gemeente Laren

gemeente gooisemeren

Gemeente Weesp

Hilversum Mediastad

Wijdemeren

Gemeente Blaricum

Gemeente Huizen

Voorwoord

Thuis, in de winkels, tijdens evenementen, op de sportverenigingen en in de horeca….. op veel plekken is alcohol aanwezig en staat dat bij veel mensen nog steeds synoniem voor gezelligheid en vrije tijd.

Zeker in Gooi en Vechtstreek is het gebruik van alcohol stevig verankerd in de cultuur. Niet voor niets leven opgroeiende kinderen er nog steeds naar toe dat ze cafés kunnen bezoeken en legaal alcohol kunnen kopen. Vroeger was dat vanaf hun 16e jaar, nu vanaf hun18e.
Gelukkig zien we ook een andere tendens. Een van steeds later beginnen met drinken en een van het niet normaal vinden dat er altijd alcohol in je drankje moet zitten. Anno 2020 vinden we het gelukkig al heel normaal om alcoholvrij te drinken op een verjaardag. Dat zien we ook terug in de cijfers. Sinds 2006, toen we begonnen met onze regionale aanpak, is de daling van het alcoholholgebruik onder jongeren langzaam ingezet. En ook uit de laatste cijfers in 2019 blijkt een daling van het alcoholgebruik onder jongeren.
En die tendens is heel belangrijk, want nog steeds drinken we veel, drinkt onze jeugd –vaak al voordat ze 18 zijn geworden- en als ze beginnen met drinken, dan is dit veel.

Voor u ligt het vernieuwde Preventie-en Handhavingsplan alcohol en drugs 2021 t/m 2024 (afgekort het PHP). Dit plan is de opvolger van het PHP 2017 t/m 2020, dat ervoor heeft gezorgd dat er door gemeenten en GGD eendrachtig wordt samengewerkt aan het handhaven van de regels omtrent alcoholverstrekking en preventie: het voorkomen dat met name jongeren gaan drinken en het voorlichten over wat de effecten daarvan zijn.

Een plan maken voor vier jaar is altijd een hele opgave. Zo zag de wereld qua handhaving er in 2020 ineens anders uit. Cafés en sportkantines gingen dicht vanwege het coronavirus en de discussie ging niet meer over alcoholgebruik in sportkantines, maar over baromzet en de gevolgen voor het voortbestaan van de club of café.
Dat heeft er gelukkig niet toe geleid dat de ambities in dit PHP naar beneden zijn bijgesteld. Sterker nog, dit PHP is nog ambitieuzer als het gaat om terugdringen van het (overmatig) drankgebruik, zowel onder jongeren tot 24 jaar als 55 plussers. Nieuw is extra focus op ouders met schoolgaande kinderen, die een belangrijke voorbeeldrol vervullen en dus een belangrijke schakel zijn in het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren. Ook nieuw is de aandacht in dit PHP voor de preventie van (soft)drugsgebruik.

Geen alcohol drinken tot je 18de jaar. Dat is het doel waaraan we eendrachtig samenwerken, zowel tussen de gemeenten in de regio als met de verenigingen, alcoholverstrekkers en andere partners. Dat doen we door zowel in te zetten op preventie, voorlichting, publiekscampagnes, samenwerkingen met scholen etc., als effectieve handhaving. Als gemeenten zijn we ons bewust van onze voorbeeldrol hierin.

Wat zou het mooi zijn als de 18e verjaardag synoniem staat voor de leeftijd dat je mag gaan stemmen en niet de leeftijd dat je alcohol mag kopen.

Geert-Jan Hendriks, wethouder
Aanjager PHP,
namens de portefeuillehouders Jeugd en gezondheid, regio Gooi en Vechtstreek

Inhoud

Voorwoord 2
1. Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Beleidskader 4
1.3 Evaluatie PHP 2017 t/m 2020 5
1.4 Totstandkoming PHP 2021 t/m 2024 5
1.5 Over het PHP 2021 t/m 2024 5
2. Alcohol en drugsgebruik: het probleem 6
2.1 Middelengebruik 12-18 jarigen 6
2.2 Middelengebruik 18-24 jarigen 6
2.3 Ouders van jongeren tot 24 jaar 7
2.4 Beschikbaarheid van alcohol, softdrugs en lachgas 7
2.5 Volwassenen en ouderen 7
2.6 Naleving DHW blijft achter 8
3. Visie en Strategie 9
3.1 Effectief 9
3.2 Integraal 9
3.3 Samen met stakeholders 10
3.4 Regionaal eenduidig 10
3.5 Voorbeeldrol gemeenten 10
4. Doelstellingen 11
4.1 Preventie alcoholgebruik prioriteit 11
4.2 Prioriteit doelgroepen: jongeren/jongvolwassenen, ouders, 55-75 jarigen en verstrekkers 11
4.3 Doelstellingen 11
5. Dit gaan we doen: preventie 12
5.1 School 12
5.2 Thuis/individueel 12
5.3 Zorg & welzijn 13
5.4 Openbare ruimte/evenementen 13
5.5 Horeca/winkels 13
5.6 Sport 13
5.7 Werk 14
6. Dit gaan we doen: regelgevende activiteiten 15
6.1 Drank- en Horecaverordening 15
6.2 Alcoholbeleid bij subsidies en vergunningen 15
7. Dit gaan we doen: toezicht en handhaving 16
7.1 Vergroten effectiviteit toezicht 16
7.2 Aanpassing sanctiestrategie 17
7.3 Evaluatie convenantmethode 17
7.4 Aanpak doorschenken 18
7.5 Dealen bij school 18
7.6 Aanpak drankkoerier 18
8. Coördinatie, monitoring en financiering 19
8.1 Coördinatie 19
8.2 Monitoring, evaluatie en bijstelling 19
8.3 Financiën 19
Literatuurverwijzingen 20
Bijlage 1: Evaluatie PHP 2017 t/m 2020 21
Bijlage 2: Overzicht activiteiten 2021 t/m 2024 23
Bijlage 3: Overzicht preventieve verslavingszorg 26
Bijlage 4: Sanctiestrategie en stappenplan Gooi en Vechtstreek 27

1. Inleiding

1.1 Aanleiding
In Gooi en Vechtstreek wordt al jaren veel gedronken, zeker vergeleken met landelijke cijfers. Zo wordt het alcoholgebruik sinds jaar en dag gekenmerkt door: *te vroeg, te vaak en te veel*. Reden tot grote zorg en aanleiding voor een groot aantal partijen om al in 2006 te starten met een integrale aanpak voor het terugdringen van alcoholgebruik in de regio.
Successen zijn behaald: het alcoholgebruik onder de Gooise jeugd is aanzienlijk afgenomen. Maar er is nog steeds een grote groep jongeren die voor hun 18e (veel te veel) drinkt. Ook zijn er, o.a. vanwege de nog niet afgeronde hersenontwikkeling, zorgen over het hoge alcoholgebruik bij jongvolwassenen van 18-24 jaar. Naast alcoholgebruik ligt ook het (soft)drugsgebruik bij jongeren in de regio relatief hoog. Dit verdient aandacht, vanwege het (riskante) combinatiegebruik met alcohol, de potentiële gezondheids- en sociale schade en de overlast die het voor de omgeving met zich meebrengt. Er is ook winst te behalen bij de ouders m.b.t. de voorbeeldrol, het draagvlak en opvoedvaardigheden. Daarnaast wordt steeds duidelijker dat het hoge overmatig alcoholgebruik bij 55-75 jarigen in Gooi en Vechtstreek extra aandacht vraagt.

1.2 Beleidskader
Dit Preventie- en Handhavingsplan staat niet op zichzelf. Een aantal wetten/beleidsnota's biedt een kader, onderbouwing of stimulans voor voorliggend plan. Dit zijn:

1.Drank en Horecawet (DHW)/Alcoholwet
De algehele regie over preventie en handhaving ligt bij de gemeenten. Vanaf 2013 verplicht de DHW het regionaal/lokaal opstellen van een PHP. Sinds die tijd is in Gooi en Vechtstreek de toezichthoudende taak belegd bij de gemeente Hilversum, in de rol van centrumgemeente. De feitelijke handhaving wordt door de afzonderlijke regiogemeenten zelf uitgevoerd.
In (naar verwachting) 2021 wordt de DHW vervangen door de *Alcoholwet*. De belangrijkste veranderingen zijn: de verkoop van alcohol op afstand wordt aangescherpt voor minderjarigen, het stunten met prijzen wordt verder aan banden gelegd en de wederverstrekking wordt strafbaar. Deze Alcoholwet leidt mogelijk tot enkele aanpassingen in dit PHP en de bijbehorende Sanctiestrategie. Deze wijzigingen zullen te zijner tijd aanvullend worden vastgesteld.

2. Opiumwet
De Opiumwet is de wet waarin de meeste drugs en de al dan niet strafbaarstelling hiervan staan beschreven. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen harddrugs (lijst 1) en softdrugs (lijst 2). De wet verbiedt voor de middelen op lijst 1 de productie, het in bezit hebben en de verkoop. Voor lijst 2 gelden andere regels, waarvan het gedoogbeleid voor de verkoop van softdrugs het meest bekend is.
Wat niet in de Opiumwet staat is het *gebruik* van drugs. Er bestaat geen wettelijke grondslag voor lokaal beleid gericht op drugsgebruik, zoals dat bij alcohol wel het geval is. Wel kunnen gemeenten in hun Algemene Plaatselijke Verordening (APV) het gebruik van drugs in de openbare ruimte strafbaar stellen. Het verbod op lachgas voor recreatief gebruik komt naar verwachting in 2021 op lijst 2 van de Opiumwet.

3.Nationaal Preventieakkoord
De Rijksoverheid heeft in 2018 met 70 organisaties een Nationaal Preventieakkoord afgesloten. Dit akkoord beschrijft de lange termijn ambities, met een uitgebreid pakket aan maatregelen, voor het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Het Nationaal Preventieakkoord is in Gooi en Vechtstreek vertaald naar een regionaal preventieprogramma. Dit programma legt vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid de verbinding tussen diverse preventiethema's, waaronder alcohol, Rookvrije Generatie en welbevinden. Het Nationaal Preventieakkoord en het regionaal preventieprogramma zijn richtinggevend voor dit PHP.

4. Landelijke nota Volksgezondheid 2020-2024 Gezondheid breed op de agenda
De landelijke nota Volksgezondheid geeft richting aan het lokale gezondheidsbeleid. In de nieuwe nota 'Gezondheid breed op de agenda' worden vier gezondheidsvraagstukken geprioriteerd, te noemen gezondheid in de fysieke en sociale omgeving, gezondheidsachterstanden, de druk op het dagelijks leven van jongeren en jongvolwassenen en vitaal ouder worden. Dit PHP sluit bij al deze thema's aan, in het bijzonder bij de druk op het dagelijks leven bij jongeren wat kan leiden tot middelengebruik.

5. Beleidsplan Bescherming & Opvang Gooi en Vechtstreek
Het regionale programma Bescherming & Opvang zet in op de voorkoming en ondersteuning van inwoners die problemen hebben op het gebied van huiselijk geweld, dakloosheid, verslaving, woonoverlast en/of psychische problemen in de regio. Met dit programma hebben de gemeenten besloten om ook in te zetten op preventieve maatregelen. Aangezien het PHP inzet op maatregelen om verslaving en daaruit

voortkomende problematiek te voorkomen, is het PHP ondergebracht binnen het programma Bescherming & Opvang.

1.3 Evaluatie PHP 2017 t/m 2020

Voor de totstandkoming van het PHP 2021 t/m 2024 is het PHP 2017 t/m 2020 geëvalueerd (bijlage 1). Hiervoor zijn o.a. de resultaten gebruikt uit de vierjaarlijkse Gezondheidsmonitor Jeugd (2019) en Volwassenen/Ouderen (2016), het Ouderonderzoek (2018) en de cijfers van de Mysteryshoponderzoeken (2015, 2016, 2017, 2018). De meest relevante evaluatieresultaten zijn:

- Het alcoholgebruik onder scholieren is op bijna alle indicatoren fors gedaald, maar de beoogde percentages zijn net niet bereikt en op alle indicatoren scoort regio Gooi en Vechtstreek toch nog steeds (wat) hoger dan landelijk. Ook is de norm 'niet drinken onder de 18 jaar' nog lang niet bereikt.
- Het draagvlak onder ouders voor de leeftijdsgrens van 18 jaar voor het drinken van alcohol is toegenomen, maar niet zoveel als beoogd.
- De doelstellingen m.b.t. naleving van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers zijn over de hele linie niet behaald. Hoewel de naleving bij sportverenigingen (weliswaar nog steeds laag) is toegenomen, verdient de slechtere naleving bij supermarkten aandacht. Een mogelijke oorzaak voor het niet behalen van de doelstellingen is de effectiviteit van de huidige toezichtmethoden (zie hoofdstuk 7.1).
- De activiteiten uit het Uitvoeringsplan 2017/2018 en 2019/2020 zijn vrijwel allemaal volgens plan uitgevoerd. Op basis van actuele ontwikkelingen zijn diverse extra activiteiten uitgevoerd.
- Toezicht en de handhaving zijn volgens plan uitgevoerd. Echter, de effectiviteit van het reguliere toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens is te laag. De inzet van de testkoperacties bij toezicht, waarmee in 2019 en 2020 een aantal keer is geëxperimenteerd, lijkt veelbelovend.

1.4 Totstandkoming PHP 2021 t/m 2024

Dit PHP is tot stand gekomen in samenwerking met preventie-, toezicht- en handhavingscollega's van alle regiogemeenten. Ook de VO-scholen, verslavingszorg, politie, Jeugd & Gezin, sportverenigingen, horeca en supermarkten hebben op meerdere momenten (stakeholdersbijeenkomst, individuele gesprekken, schriftelijk) hun inbreng geleverd. Dit heeft geleid tot een breed gedragen eindresultaat.

1.5 Over het PHP 2021 t/m 2024

Het PHP 2021 t/m 2024 beschrijft de belangrijkste maatregelen die gemeenten en GGD in Gooi en Vechtstreek nemen om het alcohol- en drugsgebruik onder met name jongeren te voorkomen en terug te dringen. Vanwege de goede resultaten in de afgelopen jaren, wordt de huidige aanpak gecontinueerd met enkele nieuwe accenten. De jeugd tot 18 jaar blijft de hoogste prioriteit houden, maar ook jongvolwassenen van 18-24 jaar en 55-75 jarigen behoren tot de doelgroep.
In dit PHP ligt de focus op preventie van alcoholgebruik. Omdat het softdrugsgebruik in de regio dusdanig hoog is en overlap heeft met achterliggende mechanismen van alcoholgebruik wordt, waar mogelijk, de verbinding gelegd met de preventie van drugsgebruik.
NB. Toezicht en handhaving m.b.t. drugs(criminaliteit) is geen onderdeel van dit PHP. Vanwege de relatie met de preventieve aanpak op school, wordt wel nadrukkelijk de verbinding gelegd met de aanpak van 'dealen bij school'.

Preventie van alcoholgebruik is vanzelfsprekend een onderdeel van het regionale/lokale gezondheidsbeleid. Gemeenten maken vanuit het PHP de koppeling met het lokaal gezondheidsbeleid.

De regiefunctie voor dit PHP is belegd bij gemeente Hilversum (vanuit haar rol als centrumgemeente: beleid, toezicht en handhaving) en de GGD (preventie).

2. Alcohol en drugsgebruik: het probleem

2.1 Middelengebruik 12-18 jarigen

De gezondheidsschade van alcohol- en drugsgebruik is het grootst bij jongeren onder de 18 jaar. Het gebruik heeft o.a. een ontremmende en verdovende werking, hetgeen kan leiden tot ondoordachte beslissingen, agressie, ongelukken, onveilige seks of zelfs tot een alcoholvergiftiging/overdosis. Daarnaast kunnen alcohol- en drugsgebruik leiden tot slechtere schoolprestaties. Ook na hun 18de zijn jongeren mentaal en fysiek nog niet geheel volwassen en met name de hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Deze hersenontwikkeling is pas rond het 24ste jaar afgerond. Alcohol- en drugsgebruik brengen dus ook voor jongvolwassenen in deze kwetsbare en vormende leeftijdsfase serieuze risico's met zich mee. Vooral het bingedrinken (het drinken van 5 of meer glazen alcohol tijdens één gelegenheid), wat veel gebeurt tijdens het uitgaan, is schadelijk. Tot slot, alcohol- en drugsgebruik op jonge leeftijd verhogen de kans op verslavingsproblemen later.

Gebruik van alcohol, (soft)drugs en lachgas door scholieren Gooi en Vechtstreek
(Gezondheidsmonitor Jeugd)

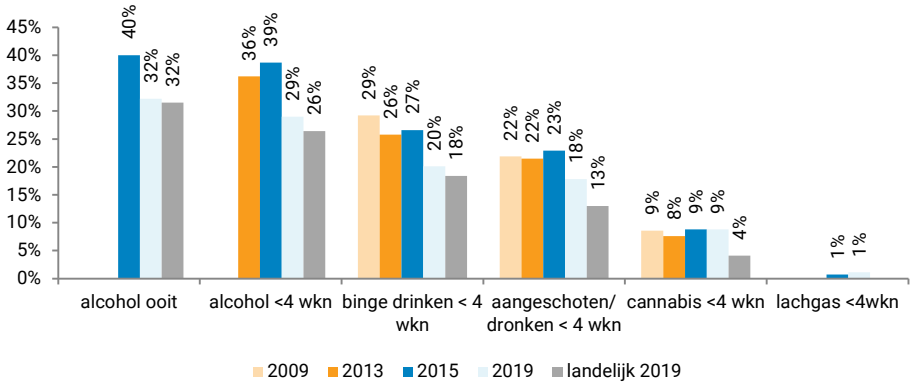

Het gebruik van alcohol en drugs onder 2e en 4e klassers van het voortgezet onderwijs ligt in Gooi en Vechtstreek al jaren hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2019 was voor het eerst een flinke daling te zien in het alcoholgebruik ten opzichte van voorgaande jaren. Toch is het alcoholgebruik nog steeds (wat) hoger dan het landelijk gemiddelde. Het percentage bingedrinken onder jongeren tot en met 15 jaar is nu 16% (was 20% in 2015). Bij scholieren boven de 16 jaar is dit nu 40% (was 43% in 2015). Cannabisgebruik is al jaren stabiel, maar significant hoger dan het landelijk gemiddelde. Gebruik van lachgas onder scholieren neemt licht toe (van 0,6% in 2015 naar 1,0% in 2019), al is het gebruik beperkt: 'slechts' 1% van de scholieren heeft in de afgelopen maand lachgas gebruikt.

2.2 Middelengebruik 18-24 jarigen

Uit landelijk onderzoek blijkt dat de meerderheid van de mbo- en hbo studenten van 16-18 jaar alcohol drinkt (figuur 2). Ruim 15% drinkt zelfs meer dan 10 glazen op een weekenddag. Ongeveer 6% van de 16-18 jarige studenten heeft de afgelopen maand lachgas gebruikt, en circa 15% cannabis. Regionale cijfers over middelengebruik onder studenten zijn niet beschikbaar. Wel is onderzoek gedaan naar middelengebruik bij risicogroepen (clubgangers en cafébezoekers met een gemiddelde leeftijd van resp. 21 en 24 jaar) in Gooi en Vechtstreek (figuur 3). Uit dit onderzoek blijkt dat er opvallend veel alcohol wordt gedronken.
Een grote groep is riskant drinker[1], meer dan bij een vergelijkbare groep clubgangers en cafébezoekers in Amsterdam. Het drugsgebruik in Gooi en Vechtstreek ligt wat lager dan in Amsterdam.

Figuur 2: middelengebruik studenten 16-18 jaar landelijk
(Onderzoek Trimbos Instituut, 2017)

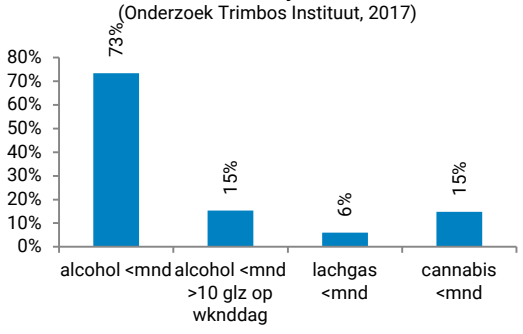

Figuur 3: middelengebruik risicogroepen Gooi en Vechtstreek
(Antenne onderzoek)

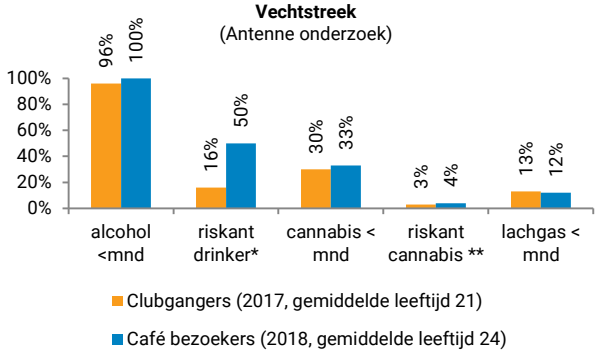

[1] * Een riskante drinker in dit onderzoek drinkt dagelijks (ongeacht de hoeveelheid) óf meer dan twee dagen per week meer dan drie glazen alcohol (tot 19 jaar) óf meer dan vier glazen alcohol (vanaf 19 jaar).
** Een riskante blower blowt dagelijks (ongeacht hoeveelheid) óf meer dan twee dagen per week meer dan één joint per dag.

2.3 Ouders van jongeren tot 24 jaar

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Dat geldt ook voor de omgang met alcohol en drugs. In tegenstelling tot wat veel ouders denken, hebben ze een grote invloed op het alcohol- en drugsgebruik van hun kind, zelfs na het 18e jaar. Kinderen van ouders die duidelijke grenzen stellen, beginnen bijvoorbeeld later met drinken, drinken minder alcohol en hebben minder vaak vrienden die veel drinken. Andere beschermende factoren zijn: een goede band tussen ouder en kind en een autoritatieve opvoedstijl gekenmerkt door betrokkenheid, emotionele steun, het stellen van grenzen en open communicatie. Ook het voorbeeldgedrag van ouders speelt een grote rol. Zo blijkt uit recent onderzoek dat kinderen die hun ouders zien drinken, gemiddeld positievere verwachtingen ontwikkelen over alcoholgebruik vergeleken met kinderen die hun ouders niet zien drinken. Positieve verwachtingen over alcohol en het effect hiervan verhogen vervolgens de kans dat jongeren gaan drinken en dat ze later in de adolescentie grotere hoeveelheden gaan drinken.

Figuur 4: draagvlak NIX18 ouders van 12-18 jarigen Gooi en Vechtstreek, 2018
(Ouderonderzoek, 2018)

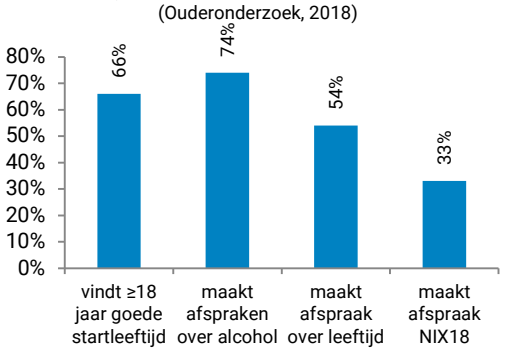

Uit onderzoek onder ouders van 12-18 jarigen in Gooi en Vechtstreek blijkt dat ongeveer 2 op de 3 ouders achter de leeftijd van 18 staat als grens voor het drinken van alcohol (figuur 4). Dit is gestegen ten opzichte van eerdere jaren. De meerderheid van de ouders maakt afspraken met hun kind over alcoholgebruik, maar toch maakt slechts 1 op de 3 ouders de afspraak NIX18 .

2.4 Beschikbaarheid van alcohol, softdrugs en lachgas

De beschikbaarheid van alcohol speelt een grote rol in de mate waarin jongeren alcohol drinken. Uit Jeugdkaartonderzoek (2019)[2] in Gooi en Vechtstreek blijkt dat 33% van de 16- en 17 jarigen wel eens probeert alcohol te kopen (figuur 5). Een groter deel (74%) vraagt anderen wel eens alcohol voor ze te kopen of krijgt (73%) alcohol van anderen. Bij ruim de helft van de jongeren (54%) is thuis alcohol beschikbaar voor eigen gebruik. Met betrekking tot de beschikbaarheid van softdrugs gaf in de Gezondheidsmonitor Jeugd (2019) 19% van de jongeren aan dat er wel eens gedeald wordt bij school. Lachgas is op dit moment nog vrij verkrijgbaar op veel plekken in de regio, maar zal vanaf 2021 onder de Opiumwet vallen.

Figuur 5: beschikbaarheid alcohol Gooi en Vechtstreek voor jongeren
(Jeugdkaartonderzoek, 2019)

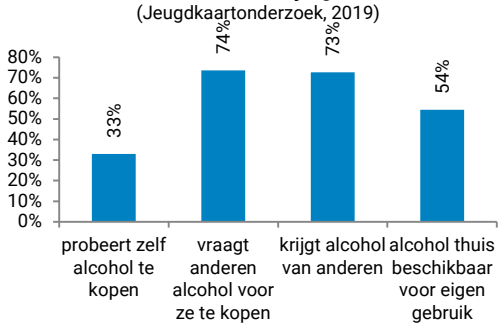

2.5 Volwassenen en ouderen

Alcoholgebruik heeft invloed op bijna alle organen in het lichaam en hangt samen met ongeveer 60 verschillende aandoeningen. Slecht slapen, somberheid en depressie hebben een relatie met alcohol. Sociale relaties kunnen onder druk komen te staan: relatie- en familieproblemen, opvoedingsproblemen, verwaarlozing en huiselijk geweld kunnen hiervan een gevolg zijn. De Gezondheidsraad adviseert volwassenen en ouderen daarom uit het oogpunt van volksgezondheid geen alcohol te drinken, of in elk geval niet meer dan 1 glas per dag.

Voor ouderen is het gebruik van alcohol extra schadelijk, o.a. omdat ze minder lichaamsvocht hebben. Dezelfde hoeveelheid alcohol leidt hierdoor tot hogere bloedspiegels en snellere intoxicatie. Dit leidt o.a. tot een hoog aantal valincidenten bij ouderen. Ook is een combinatie met eventueel medicijngebruik gevaarlijk. Ouderen die al overmatig drinken gaan vaak meer drinken als ze ouder worden. Zeker als er sprake is van de zogenaamde life-events (overlijdens, pensioen, gezondheid en ziekte, kinderen het huis uit e.d.).

[2] Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van projectievragen: jongeren werden gevraagd naar het gedrag van leeftijdsgenoten. Hierdoor is getracht sociaal wenselijke antwoorden te beperken.

Hoewel het de laatste jaren licht is gedaald, ligt het alcoholgebruik onder volwassenen en ouderen in Gooi en Vechtstreek nog steeds hoog: 22% van de volwassenen en 29% van de ouderen is overmatig drinker (nieuwe norm: mannen >14 glazen per week, vrouwen>7 glazen per week). Vooral onder 55-75 jarigen wordt fors gedronken: bijna een derde van de mensen uit deze leeftijdsgroep is overmatig drinker.
Er zijn geen regionale cijfers van drugsgebruik en lachgasgebruik bij volwassenen en ouderen in Gooi en Vechtstreek, hoewel uit landelijke cijfers blijkt dat dit vooral speelt bij jongeren/jongvolwassenen en minder bij oudere volwassenen.

Figuur 6: alcoholgebruik volwassenen en ouderen Gooi en Vechtstreek
(Gezondheidsmonitor, 2016)

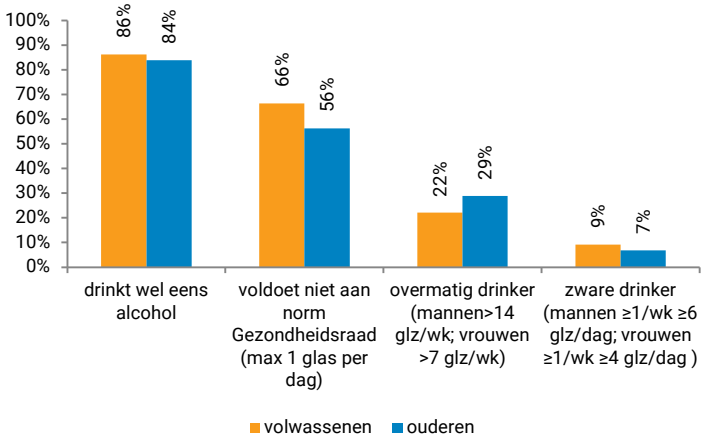

2.6 Naleving DHW blijft achter

Ten opzichte van 2015 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verkoop van alcohol in Gooi en Vechtstreek verbeterd (figuur 7). Toch krijgen minderjarige mysteryshoppers nog steeds in 1 op de 3 gevallen alcohol mee. De naleving is het laagst bij de sportkantines. De naleving bij supermarkten is tussen 2016 en 2018 flink afgenomen.
Uit Jeugdkaartonderzoek (2019) blijkt dat minderjarigen het vaakst bij evenementen en in de horeca proberen alcohol te kopen (figuur 8).

Figuur 7: naleving leeftijdsgrens op aankoopniveau Gooi en Vechtstreek
(Mysteryshop onderzoek)

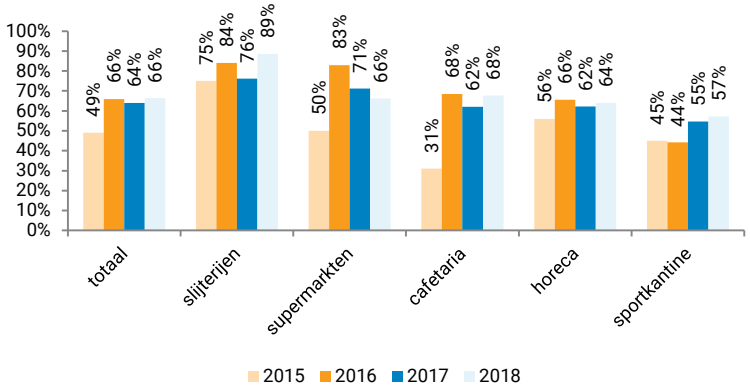

Er zijn geen regionale cijfers beschikbaar over het naleven van het verbod op doorschenken bij dronkenschap. Uit onderzoek in Utrecht (2017), bleek dat dit verbod in nog geen 1 op de 3 gevallen werd nageleefd.

Figuur 8: locaties waar minderjarigen alcohol proberen te kopen in Gooi en Vechtstreek
(0 = nooit; 5= heel vaak)
(Jeugdkaartonderzoek, 2019)

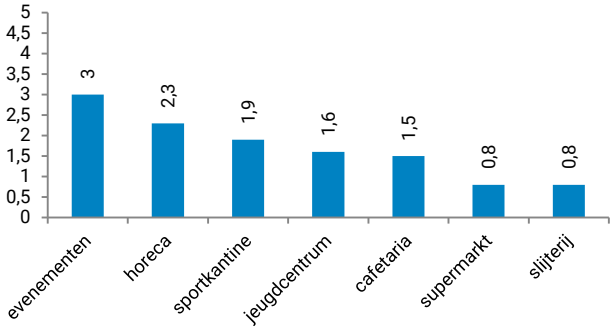

3. Visie en Strategie

Gemeenten in Gooi en Vechtstreek willen de gezondheid van hun inwoners bevorderen. Dit PHP draagt bij aan de realisatie van deze ambitie. Vermindering van alcohol- en drugsgebruik bevordert het kansrijk, veilig en gezond opgroeien van jongeren. Het leidt tot een betere gezondheid, betere schoolprestaties, vermindert het schoolverzuim of schooluitval en dringt geweld en overlast terug.

Onze strategie heeft de volgende kenmerken:

3.1 Effectief

De interventies zijn zoveel mogelijk 'evidenced based'. Dat wil zeggen dat er ofwel voldoende positieve ervaringen zijn opgedaan met de interventie, ofwel dat de effectiviteit ervan wetenschappelijk is aangetoond.
We volgen de **richtlijnen verslavingspreventie** (zie kader).
De **Gezonde School Aanpak** is de afgelopen jaren als effectief programma in opmars. Deze aanpak helpt scholen planmatig en structureel te werken aan gezondheid en een gezonde leefstijl van leerlingen op meerdere terreinen. Ook in Gooi en Vechtstreek wordt dit programma al meerdere jaren geïmplementeerd. Het vormt de kapstok voor de activiteiten voor scholen uit dit PHP.
Onze aandacht gaat uit naar het **IJslandse preventiemodel**: een intensieve en effectieve aanpak die het middelengebruik onder jongeren in IJsland drastisch heeft teruggedrongen. In dit PHP wordt expliciet ingegaan op twee factoren, namelijk ouderbetrokkenheid en zinvolle vrijetijdsbesteding. [3]

De **richtlijnen verslavingspreventie** benadrukken dat verslavingspreventie moet aansluiten bij de ontwikkelingsfase van jongeren.
Voorbeelden uit deze richtlijn zijn:

- De waarschuwende benadering bij zowel basisschoolleerlingen als leerlingen in het voortgezet onderwijs wordt afgeraden.
- Versterken van algemene vaardigheden, zoals zelfcontrole, probleemoplossende vaardigheden en sociale vaardigheden bij basisschoolleerlingen is effectief. In plaats van specifieke aandacht voor roken en alcohol is het beter om de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen te versterken. Daarom stimuleren we in Gooi en Vechtstreek scholen om met het Gezonde School thema 'Welbevinden op School' aan de slag te gaan.
- Versterken van de sociale norm m.b.t. alcohol, roken en blowen bij leerlingen van 13-16 jaar.
- Versterken van zelfcontrole m.b.t. middelengebruik bij leerlingen van 16-18 jaar.

Gezonde School Aanpak
De Gezonde School-aanpak helpt scholen om doelgericht en efficiënt te werken aan de gezondheid van leerlingen/studenten en docenten. Scholen kunnen kiezen uit één of meerdere van de volgende gezondheidsthema's:

- Voeding
- Bewegen en sport
- Welbevinden
- Mediawijsheid
- Relaties en seksualiteit
- Fysieke veiligheid
- Binnenmilieu
- Roken-, alcohol- en drugspreventie

Aan de hand van vier pijlers werken scholen aan hun Gezonde School Aanpak:
1. Educatie
2. Signaleren
3. Schoolomgeving
4. Beleid

Een Gezonde School adviseur van de GGD ondersteunt scholen bij deze aanpak.

3.2 Integraal

Alcohol- en drugsgebruik zijn niet alleen een persoonlijke en bewuste keuze, maar wordt voor een groot deel bepaald door de fysieke en sociale omgeving, waaronder:

- de prijs;
- het beschikbare assortiment;
- het aantal verkooppunten;
- de beschikbaarheid van alcohol en drugs in de openbare ruimte;
- de leeftijdsgrenzen en naleving en handhaving daarvan;
- de naleving van het verbod op doorschenken;
- de aanwezige promotie van alcohol;
- de normen in de sociale omgeving van het individu (bijvoorbeeld van ouders, vrienden, familie, op de sportclub, etc.).

Onderzoek toont aan dat beleid het meest effectief is als het integraal wordt aangepakt. Interventies gericht op meerdere settings, bestuurlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid vanuit verschillende sectoren zijn dan ook belangrijke randvoorwaarden voor het welslagen van het beleid.

[3] Hoewel het IJslands preventiemodel veelbelovend is, is de effectiviteit in de Nederlandse setting nog niet aangetoond en is volledige implementatie van dit model niet mogelijk binnen onze capaciteit en het budget. Wel worden werkzame elementen zoveel mogelijk geïntegreerd in onze aanpak.

De kern van de interventiestrategie is daarom gebaseerd op drie beleidspijlers: educatie, regelgeving en handhaving binnen meerdere settings. Deze drieslag is sinds de start van het preventieve alcoholbeleid in Gooi en Vechtstreek (2006) effectief gebleken. Dit wordt weergegeven in het preventiemodel van Reynolds (2003) (zie figuur 2)..

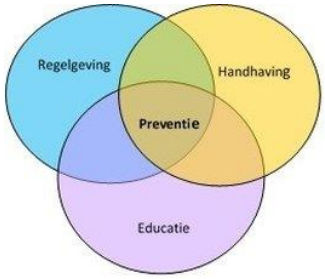

Figuur 2: Preventiemodel Reynolds

3.3 Samen met stakeholders

Voor het terugdringen van alcoholgebruik, is het van belang dat jongeren niet langer opgroeien in een omgeving waarin jong en overmatig drinken de norm is. Dat kan alleen door samen met stakeholders achter de doelen en activiteiten uit dit PHP te staan. We werken daarom intensief samen met stakeholders, zoals onderwijs, verslavingszorg, politie, sportclubs, alcoholverstrekkers, etc. We ondersteunen waar nodig en stimuleren eigen initiatieven vanuit stakeholders die aansluiten bij de doelen uit dit PHP.

3.4 Regionaal eenduidig

We streven naar een regionale eenduidige aanpak in Gooi en Vechtstreek. Alcohol- en drugsproblemen zijn immers gemeentegrens overstijgend. Dit neemt niet weg dat de lokale cultuur ook van belang kan zijn om inwoners op een passende manier aan te spreken op hun verantwoordelijkheden en gedrag. Naast de regionale aanpak is lokale inkleuring dus mogelijk.

3.5 Voorbeeldrol gemeenten

Gemeenten spreken met elkaar af dat ze een inspanningsverplichting hebben om een voorbeeldrol te vervullen. Ze vervullen een voorbeeldrol t.a.v. het verschaffen van alcohol op eigen bijeenkomsten (zie verder hoofdstuk 5) en bij het stellen van voorwaarden aan subsidies en vergunningen aan organisaties (zie verder hoofdstuk 6).

4. Doelstellingen

4.1 Preventie alcoholgebruik prioriteit

In het PHP heeft preventie van alcoholgebruik, vanwege het hoge gebruik en de grote schadelijkheid, prioriteit boven de preventie van (soft)drugsgebruik. Vanwege de overlap tussen beide thema's maakt de preventie van (soft)drugsgebruik, waar mogelijk, integraal onderdeel uit van dit PHP.

4.2 Prioriteit doelgroepen: jongeren/jongvolwassenen, ouders, 55-75 jarigen en verstrekkers

Alcoholpreventie richt zich op alle inwoners van 12 jaar en ouder in de regio. Immers, de overgrote meerderheid van deze doelgroep drinkt zelf wel eens alcohol. Maar ook draagt elke inwoner op zijn/haar manier bij aan de sociale norm rondom alcoholgebruik. Hoewel interventies uit dit PHP hun weerslag zullen hebben op deze totale doelgroep, zijn vanwege beperkte middelen en capaciteit, keuzes gemaakt voor vier doelgroepen. De absolute prioriteit van dit PHP ligt, vanuit de preventieve insteek en vanwege de schadelijkheid voor de gezondheid op jonge leeftijd, op de doelgroep 12-18 jaar. Nieuw is de uitbreiding van de doelgroep 12-18 naar 12-24 jaar, vanwege de (risicovolle)levensfase met veel veranderingen en de nog niet afgeronde hersenontwikkeling. Extra aandacht gaat uit naar de doelgroep ouders, vanwege hun voorbeeldrol en de opvoeding m.b.t. alcohol en drugs. De laatste doelgroep voor het PHP zijn de 55-75 jarigen, vanwege het hoge gebruik en de grotere schadelijkheid voor deze doelgroep.
Vanzelfsprekend zijn (alcohol)verstrekkers een belangrijke doelgroep. Zij kunnen immers bijdragen aan het beperken van de beschikbaarheid van alcohol onder minderjarigen en het voorkomen van excessief alcoholgebruik onder met name jongvolwassenen.

4.3 Doelstellingen

Tabel 1 geeft een overzicht van de doelstellingen per doelgroep. In de tabel is de huidige situatie, het doel voor eind 2024 en de ambitie voor 2040 weergegeven. Deze ambities voor 2040 zijn gebaseerd op de ambities uit het Nationaal Preventieakkoord en zijn onze 'stip op de horizon'.

Tabel 1: doelstellingen PHP 2021 t/m 2024

Prio-riteit	Doelstelling	Doel 2024	Nu	Ambitie 2040
	Jongeren en jongvolwassenen			
***	Afname recent alcoholgebruik onder 12-18 jarigen[4]	22%	29 % (2019)	0%
***	Afname recent bingedrinken onder 12-18 jarigen[4]	15%	20% (2019)	0%
**	Afname zwaar drinken onder 18-24 jarigen	8%	11% (2016[5])	4%
*	Afname recent cannabisgebruik onder 18-24 jarigen	n.t.b.[6]	Onbekend[7]	n.t.b.
**	Afname recent cannabisgebruik onder 12-18 jarigen[4]	7%	9% (2019)	0%
*	Stabilisering recent lachgasgebruik onder 12-18 jarigen[4]	1%	1% (2019)	0%
*	Stabilisering recent lachgasgebruik onder 18-24 jarigen	n.t.b.[6]	Onbekend[7]	0%
	Ouders			
**	Toename ouders die achter de boodschap NIX18 staan	80%	66% (2018)	100%
**	Toename ouders die afspraken maken over NIX18	60%	33% (2018)	100%
**	Afname percentage ouders dat (heel) vaak drinkt in het bijzijn van hun kind	40%	50% (2018)	20%
**	Toename ouders die afspraken maken over lachgas en cannabisgebruik	n.t.b.[8]	onbekend[9]	100%
	55-75 jarigen			
*	Afname 55-75 jarigen dat overmatig drinkt	26%	32% (2016)	15%
	Verstrekkers			
***	Toename naleving leeftijdsgrens 18 jaar	83%	66% (2018)	100%
***	Afname scholieren dat aangeeft dat er wordt gedeald bij school	10%	19% (2019)	0%

[4] Indicatoren voor 12-18 jarigen worden alleen gemeten m.b.v. Gezondheidsmonitor Jeugd onder 2de en 4de klassers van het regulier voortgezet onderwijs.
[5] De Gezondheidsmonitor volwassenen/ouderen wordt eenmaal per vier jaar uitgevoerd. Tijdens het opstellen van dit PHP waren de cijfers uit 2016 het meest recent. In 2021 verschijnen de cijfers van de Gezondheidsmonitor 2020.
[6] Doel wordt bepaald o.b.v. uitkomsten Gezondheidsmonitor Volwassenen (2021)
[7] Cannabisgebruik en lachgasgebruik onder 18-24 jarigen werd in Gooi en Vechtstreek nog niet eerder gemeten. In de Gezondheidsmonitor Volwassenen 2020 (uitkomsten in 2021) wordt dit wel gemeten.
[8] Doel wordt bepaald o.b.v. uitkomsten ouderonderzoek (2021).
[9] Het percentage ouders dat afspraken maakt over lachgas en cannabis werd in Gooi en Vechtstreek nog niet eerder gemeten.

5. Dit gaan we doen: preventie

De aanpak van het alcoholgebruik bij jongeren in Gooi en Vechtstreek is effectief gebleken: het alcoholgebruik onder scholieren is fors afgenomen in vergelijking met de start van de regionale integrale aanpak in 2006. Daarom worden de maatregelen die succesvol zijn gecontinueerd en aangepast/vernieuwd waar nodig. Dit hoofdstuk biedt een beknopte omschrijving van de (nieuwe) maatregelen die worden ingezet. Bijlage 2 biedt een volledig overzicht van alle activiteiten die per setting worden ingezet.

5.1 School

De school is een belangrijke vindplaats voor jongeren/jongvolwassenen en hun ouders.
Vanuit het PHP wordt via de Gezonde Schoolaanpak aan scholen **extra ondersteuning geboden voor de thema's Roken-, Alcohol- en Drugspreventie (RAD) en Welbevinden op School** (zie hoofdstuk 3.1). Dit gebeurt in de vorm van ondersteuning van een Gezonde School Adviseur en een extra ondersteuningsbudget voor de inzet van activiteiten/lesprogramma's, etc.
Scholen die op een integrale en structurele wijze aandacht besteden aan Roken-, alcohol- en drugspreventie of Welbevinden op School ontvangen hiervoor een Vignet.

Nieuw is dat de GGD, als onderdeel van het thema Roken-, alcohol- en drugspreventie, aan alle middelbare scholen in de regio het programma **Helder op School** aanbiedt. Dit programma is geheel ontwikkeld op basis van de Richtlijnen Verslavingspreventie van het Trimbos Instituut (zie hoofdstuk 3.1).

Op een aantal scholen voor praktijkonderwijs, speciaal voortgezet onderwijs en het mbo kunnen docenten, leerlingen en ouders met vragen over middelengebruik terecht bij een tweewekelijks open inloopspreekuur.

Scholen zijn een belangrijke partner in communicatie met en ondersteuning van ouders. Via school nemen ouders deel aan het ouderonderzoek van de GGD naar alcohol en opvoeding. Daarnaast worden via scholen ouderavonden aangeboden. Nieuw is het **aanbod van ouderavonden voor ouders van leerlingen op Mbo**.

5.2 Thuis/individueel

Ouders hebben, ook na het 18de jaar van hun kind, een sleutelrol als het gaat om alcohol- en drugsgebruik.

Om de activiteiten uit dit PHP nog beter aan te laten sluiten bij de behoefte van ouders wordt er een **ouderpanel** opgericht. Dit ouderpanel fungeert als klankbordgroep, en werkt waar mogelijk mee aan het uitvoeren/aanpassen van initiatieven.

Ten opzichte van het PHP 2017 t/m 2020 is, mede door een grotere bekendheid, de vraag van ouders naar preventieve adviesgesprekken fors toegenomen. Deze adviesgesprekken vervullen een belangrijke behoefte bij ouders die vragen hebben op het gebied van alcohol, drugs of gamen door hun kind. Daarom is de afgelopen jaren het aantal **preventieve adviesgesprekken uitgebreid**.

Hier fix je NIX
In 2019 ging de regionale publiekscampagne *Hier fix je* NIX van start.

Via social media, websites, pr pakketten voor alcoholverstrekkers, thuispakketten voor ouders, etc. wordt de campagne uitgerold.

Jaarlijks worden tenminste twee 'flights' van de campagne geïnitieerd, waarbij steeds nieuwe thema's aan bod kunnen komen.
Kijk ook op www.hierfixjenix.nl

In 2019/2020 is er een aantal keer geëxperimenteerd met ouderavonden met een open inschrijving (anders dan ouderavonden via de school). Deze ouderavonden bleken een groot succes en worden daarom in het PHP 2021 t/m 2024 vaker aangeboden (ook digitaal).

Nieuw is dat er een pilot wordt uitgevoerd met **(digitale) ouder-kind avonden**. Het doel van deze avonden is het gesprek over alcohol en drugs tussen ouders en kinderen te faciliteren en toe te werken naar concrete afspraken. In samenwerking met het ouderpanel worden ook andere mogelijkheden om ouders te bereiken onderzocht.

Nieuw is dat de regio regionaal de landelijke **campagne *Zien drinken doet drinken***, als onderdeel van de campagne *Hier fix je NIX* implementeert. Zo worden ouders bewust gemaakt van hun voorbeeldrol.

Eind 2020/begin 2021 start een landelijke **campagne voor alcoholmatiging bij 55-plussers**. In Gooi en Vechtstreek wordt deze campagne regionaal uitgerold.

5.3 Zorg & welzijn
Er wordt blijvend ingezet op vroegtijdig signaleren, bespreekbaar maken en doorverwijzen bij problematisch alcohol- en drugsgebruik in de setting zorg en welzijn (huisartsen, welzijnswerk, POH- GGZ, POH-O, LVB instellingen, jeugdzorg). Zo kunnen ernstigere problemen in de toekomst worden voorkomen.

Jongeren tot 24 jaar en 55-plussers kunnen bij beginnend problematisch gebruik worden doorverwezen naar de interventies Moti-4 of Moti-55, waarbij ze door middel van een aantal gesprekken aan de slag gaan met hun drank- of drugsgebruik.

Nieuw is de **verruiming van de leeftijdsgrens van 18 jaar naar 24 jaar voor adviesgesprekken na opname voor alcoholintoxicatie** in het ziekenhuis.

Voorbeeldrol gemeenten bij interne activiteiten
Gemeenten houden alcoholverstrekking bij (interne) activiteiten opnieuw tegen het licht. Voor de activiteiten waar na deze beoordeling nog alcohol geschonken wordt, vervult de gemeente een voorbeeldrol wat betreft maatregelen op het gebied van bewustwording, naleving m.b.t. de leeftijdsgrens van 18 jaar, naleving m.b.t. het verbod op doorschenken bij dronkenschap, het aanbieden van goede alternatieven voor alcohol en het voorkomen van alcoholpromotie.

Een extra activiteit die buiten de doelgroepen van dit PHP valt is het onder de aandacht brengen van de nieuwe e-learning alcohol en zwangerschap bij professionals in de geboortezorg. Deze e-learning wordt ontwikkeld vanuit het Nationaal Preventieakkoord.

5.4 Openbare ruimte/evenementen
Tijdens evenementen in de regio worden jongeren door peereducators voorgelicht over de gevaren van alcohol- en drugsgebruik. Vanwege het hoge alcoholgebruik onder 18-24 jarigen tijdens het uitgaan, wordt ook geëxperimenteerd met **peereducatie op de Groest in Hilversum**.

Boa's/Jongerenwerkers/buurtmedewerkers die regelmatig in contactkomen met (overlastgevende) jongeren op straat worden getraind in 'signaleren en bespreekbaar maken'.
Omdat blijkt dat jongeren onder de 18 jaar op evenementen makkelijk aan alcohol komen, legt de GGD extra nadruk op de voorlichting voor alcoholgebruik bij organisatoren van evenementen.

5.5 Horeca/winkels
De regionale campagne *Hier fix je NIX* wordt ook met horeca en winkels gecontinueerd. Op die manier komen jongeren op alle plekken waar alcohol wordt verkocht in aanraking met de boodschap *Hier fix je NIX*. Nieuw is dat in deze campagne o.a. aandacht wordt gevraagd voor **wederverstrekking**: het kopen van alcohol voor een minderjarige. Dit richt zich zowel op de horeca/winkels zelf, als op de wederverstrekkers (ouders, vrienden, bekenden, winkelbezoekers, etc). Hiermee sluiten we aan bij de wijzigingen in de nieuwe Alcoholwet (zie hoofdstuk 7).
18-24 jarigen drinken vaak excessief tijdens het uitgaan. Daarom wordt een **pilot aanpak doorschenken bij dronkenschap** in de regio ontwikkeld, waarbij wordt ingezet op het belang van het voorkomen van doorschenken, het herkennen van dronkenschap en handelingsperspectief (zie hoofdstuk 7).

30 dagen gezonder
Via deze actie worden inwoners in Gooi en Vechtstreek jaarlijks uitgedaagd om te werken aan hun gezondheid. Op basis van het concept van positieve gezondheid, kunnen inwoners zichzelf een nieuw gezondheidsdoel stellen. Zo sluiten we aan bij de motivatie die mensen al hebben om iets aan hun gezondheid te doen. Het thema 30 dagen geen/minder alcohol is hierbij al jaren populair.
www.30dagengezonder.nl

5.6 Sport
Naleving van de leeftijdsgrens en het verbod op doorschenken bij sportverenigingen biedt extra uitdagingen omdat veel verenigingen met veel verschillende vrijwilligers werken. Dit ontslaat ze echter niet van de verplichting om de wet na te leven.

Sportverenigingen worden actief gewezen op de gratis **individuele ondersteuning** die ze van de landelijke organisatie TeamFit kunnen krijgen om hun alcoholbeleid te verbeteren. Ook kunnen ze gebruik maken van de digitale toolkit. Daarnaast ontvangen alle sportverenigingen in de regio een leeftijdschecker NIX18, waardoor het voor barvrijwilligers makkelijker is na te gaan of een klant 18 jaar is. De nieuwe **e-learning 'Verantwoord alcohol schenken'** voor barpersoneel wordt gepromoot.

2-3 maal per jaar verstuurt de GGD de nieuwsbrief 'Gezonde sportvereniging', waarbij aandacht wordt gevraagd voor individuele ondersteuning van TeamFit, NIX18/*Hier fix je NIX* en de aanpak doorschenken. Via lokale sportontmoetingen/sportcafés/sportoverleggen vragen gemeenten regelmatig aandacht voor deze thema's.

Ook in de setting sport wordt *Hier fix je NIX* gecontinueerd, worden promotiematerialen verspreid, kunnen ouderavonden worden aangeboden en wordt de aanpak doorschenken bij dronkenschap uitgevoerd.

Het IJslands model benadrukt het belang van **georganiseerde vrijetijdsbesteding als beschermende factor** tegen risicovol middelengebruik. Ook al is de IJslandse situatie niet een op een te vertalen naar de Nederlandse, toch willen we in de komende periode onderzoeken welke werkzame elementen in het kader van georganiseerde vrijetijdsbesteding in onze regio kunnen worden toegepast. Op basis daarvan kunnen handreikingen aan gemeenten, jongeren- en welzijnswerk worden gegeven.

5.7 Werk

De overgang van betaalde arbeid naar het gepensioneerde leven blijkt een risico te vormen voor problematisch alcoholgebruik. Daarom is het bereik van de doelgroep 55-68 jarigen via het werk van belang. Voor werkgevers is het, vanwege de hoge kosten die gepaard gaan met verzuim/verminderde productiviteit van werknemers, interessant om overmatig alcoholgebruik vroegtijdig te signaleren en werknemers ondersteuning te bieden.

Via werkgevers worden interventies als 30dagengezonder/IkPas en de landelijke campagne voor alcoholmatiging bij 55-plussers onder de aandacht gebracht.

We streven ernaar dat eind 2024:

- Acht middelbare scholen (circa 25%) een schoolbrede aanpak roken, alcohol, drugs hebben.
- Tien basisscholen (circa 8%) een schoolbrede integrale aanpak Welbevinden op school hebben.
- Acht middelbare scholen (circa 30%) werken met het programma Helder op school.
- Elke middelbare school minimaal tweemaal (bij voorkeur jaarlijks) een ouderavond over alcohol, roken, blowen en lachgas heeft georganiseerd.
- Minimaal twee ouderavonden voor ouders van leerlingen in het mbo zijn georganiseerd.
- Tenminste 12x voorlichting aan jongeren/jongvolwassenen is gegeven tijdens evenementen/het uitgaan.
- Jaarlijks gemiddeld twee flights van de campagne *Hier fix je NIX* zijn geïnitieerd.
- Twintig sportverenigingen gebruik hebben gemaakt van TeamFit bij het verbeteren van hun alcoholbeleid.
- 2.000 mensen in Gooi en Vechtstreek hebben meegedaan met IkPas/30dagengezonder (thema alcohol).
- Tenminste tweemaal een publiekscampagne alcoholgebruik bij volwassenen (in het bijzonder 55-plussers) is gehouden.
- Jaarlijks gemiddeld vijftien maal een deskundigheidsbevordering 'signaleren en bespreekbaar maken van alcohol- en drugsgebruik' is georganiseerd.

6. Dit gaan we doen: regelgevende activiteiten

Regelgeving is geen wettelijk onderdeel van het PHP. Toch is het een onmisbare factor in een integraal alcoholbeleid. Voor de invulling van de pijler 'regelgeving' worden de bevoegdheden op grond van de DHW en de Gemeentewet gebruikt. Daarnaast geeft de DHW de gemeente de taak om alcoholmatigingsbeleid te koppelen aan het gezondheidsbeleid en het veiligheidsbeleid.

De DHW geeft de gemeente de verordende bevoegdheid om drankgebruik te ontmoedigen door middel van bijvoorbeeld de APV, het evenementenbeleid en het horecabeleid. In de APV kunnen ook restricties worden opgenomen voor het gebruik van softdrugs in de openbare ruimte, bijvoorbeeld in de buurt van scholen.

6.1 Drank- en Horecaverordening

De meeste gemeenten in Gooi en Vechtstreek hebben op grond van de DHW verordeningen vastgesteld ter aanscherping van de landelijke regels. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het verbod op happy hours in de horeca en beperkte schenktijken voor paracommerciële horeca. Beide blijven gehandhaafd. Een enkele gemeente heeft alleen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) alcoholregels opgenomen.
Het aanscherpen van de landelijke regels door middel van verordeningen is tot op heden met name een lokale aangelegenheid geweest.
Met de ingang van de nieuwe Alcoholwet (zie hoofdstuk 1) worden de lokale verordeningen in het licht van de doelen uit dit PHP opnieuw bekeken en waar nodig en mogelijk beter op elkaar afgestemd.
Een aandachtspunt is het thema blurring (alcoholschenken door detailhandel en dienstverlening). Blurring leidt tot een grotere beschikbaarheid van alcohol in de omgeving, wat kan leiden tot extra risico's voor de gezondheid en de maatschappij. Bovendien kan blurring bijdragen aan het normaliseren van alcoholgebruik doordat mensen op meer plekken geconfronteerd worden met alcohol. Dit is extra riskant voor bijvoorbeeld jongeren. Op dit moment is blurring (nog niet) wettelijk toegestaan, maar mogelijk komt hier in de toekomst verandering in.
Gemeenten zullen dan bekijken hoe in Gooi en Vechtstreek blurring kan worden tegengegaan.

Alcoholgebruik bij evenementen
Uit Jeugdkaartonderzoek (2019) blijkt dat minderjarigen in Gooi en Vechtstreek het makkelijk vinden bij evenementen aan alcohol te komen. Voor veel alcoholverstrekkers is het naleven van de leeftijdsgrens en van het verbod op doorschenken lastig. Voor de naleving bij evenementen geldt dit nog sterker vanwege de schaalgrootte, tijdelijke arbeidskrachten en het gebrek aan een structurele controle systematiek.

6.2 Alcoholbeleid bij subsidies en vergunningen

Gemeenten houden hun alcoholbeleid bij het verstrekken van subsidies en vergunningen opnieuw tegen het licht. Ze onderzoeken in de eerste helft van de looptijd van dit PHP welke mogelijkheden er zijn, naast de bestaande wet- en regelgeving t.a.v.:

- het verlenen van ontheffingen voor de verkoop van alcohol op evenementen. Gemeenten kunnen, op grond van artikel 35 DHW, ontheffingen verlenen waarmee tijdens evenementen alcohol kan worden geschonken. Onderzocht wordt welke aanvullende voorwaarden gemeenten kunnen stellen m.b.t. het verkopen van alcohol bij evenementen en de mogelijkheid om geen ontheffing te verlenen aan evenementen waarbij de hoofddoelgroep onder de 18 jaar is.
- alcoholholgebruik bij gesubsidieerde organisaties en activiteiten. Bijvoorbeeld het verbod op alcoholpromotie, het verbod op schenken van alcohol bij activiteiten waarbij de hoofddoelgroep minderjarig is en het bieden van alternatieven zonder alcohol.
- alcoholgebruik bij activiteiten waarvoor vergunningen worden verleend. Bijvoorbeeld het verbod op alcoholpromotie, het verbod op schenken van alcohol bij activiteiten waarbij de hoofddoelgroep minderjarig is en het bieden van goede alternatieven voor alcohol.

Op basis van de mogelijkheden en voor- en nadelen nemen gemeenten in 2022 een besluit over aanvullende regelgeving m.b.t. alcohol bij het beleid voor het verlenen van ontheffingen, subsidiebeleid en evenementenbeleid.

Aanvullend informeren gemeenten en GGD GHOR regio Gooi en Vechtstreek evenementenorganisatoren over het belang van naleving van de leeftijdsgrens en het niet doorschenken bij dronkenschap, maar ook over effectieve maatregelen (zoals duidelijke communicatie met bezoekers, leeftijdscontrole systemen, inperken schenktijden, aanbieden van alternatieven, etc.).

We streven er naar dat eind 2024:

- De lokale verordeningen van gemeenten met het oog op preventie van (overmatig) alcoholgebruik waar nodig en mogelijk op elkaar zijn afgestemd.
- Geen alcohol wordt geschonken door de detailhandel of in de dienstverlening in de regio (blurring).
- Gemeenten (in 2022), naast de bestaande wet- en regelgeving, een besluit hebben genomen over aanvullende regelgeving m.b.t. alcoholgebruik bij het verlenen van ontheffingen, subsidie- en evenementenbeleid.

7. Dit gaan we doen: toezicht en handhaving

Zoals vastgelegd in de DHW, zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van toezicht en handhaving. De toezichthoudende taak in Gooi en Vechtstreek is belegd bij centrumgemeente Hilversum. De afhandeling van de constateringen en de eventuele handhaving wordt door de individuele gemeenten uitgevoerd. Ook de eventuele bezwaar- en beroepsprocedures zijn de verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten.

Ter uitvoering van de handhavingstaken hebben de gemeenten in de Gooi- en Vechtstreek in 2017 een gezamenlijk opgestelde Sanctiestrategie Drank- en Horecawet & horeca-exploitatie en een daarbij behorend Stappenplan Drank- en Horecawet sanctietabel DHW vastgesteld (bijlage 4).

Bij het constateren van overtredingen van wet- en regelgeving wordt als algemeen uitgangspunt gesteld dat er in beginsel altijd tegen overtredingen wordt opgetreden. Daarnaast worden in dit kader de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij aanpak van overtredingen wordt de sanctiestrategie gevolgd.
- Bij het beoordelen van een overtreding en het bepalen van de juiste sanctie wordt rekening gehouden met:
  - de mogelijke gevolgen van die overtreding;
  - de omstandigheden waaronder die overtreding is begaan;
  - de houding en het gedrag van de overtreder;
  - de voorgeschiedenis van de overtreder;
  - het subsidiariteit-, proportionaliteits- en evenredigheidsbeginsel.

In de sanctiestrategie worden de volgende handhavingsinstrumenten toegepast:

- Proces verbaal, opgemaakt door een Boa;
- Boeterapport;
- Dwangsom;
- Intrekken/schorsen DHW-vergunning;
- Tijdelijk stilleggen alcoholverkoop in de detailhandel;
- Toepassen bestuursdwang (sluiting, bezoekers verwijderen);
- Bestuurlijke boete opleggen.

De wettelijke bevoegdheid tot het doen naleven van wetten en regels is gelegen in artikel 125 van de Gemeentewet en in hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht. In bijzondere gevallen is de handhavingsbevoegdheid geregeld in de desbetreffende wet, in het kader van de horeca in de DHW en de APV. Verder zijn in de artikelen 172 t/m 178 van de Gemeentewet diverse bevoegdheden toegekend aan de burgemeester in het kader van handhaving van de openbare orde, het toezicht op openbare gelegenheden, ordeverstoring vanuit woningen, ongeregeldheden en dergelijke.

Voor de uitvoering van toezicht en handhaving wordt de werkwijze uit het PHP 2017 t/m 2020 gecontinueerd, waarbij een aantal aanpassingen is gedaan. Deze aanpassingen worden in dit hoofdstuk beschreven.

7.1 Vergroten effectiviteit toezicht

De naleving van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers is de afgelopen paar jaar nauwelijks verbeterd. Ook blijkt dat boa's maar weinig 'heterdaad' constateringen doen. Dit heeft enerzijds te maken met de bekendheid van de boa's in de regio en anderzijds met het feit dat boa's slechts op een beperkt aantal momenten per jaar aanwezig zijn bij een alcoholverstrekker. Om de ambitieuze doelstellingen uit het preventieakkoord m.b.t. naleving van de leeftijdsgrens te bereiken, is aanscherping van de huidige toezichtmethoden noodzakelijk. Met deze aangescherpte toezichtmethoden wordt getracht met hetzelfde budget effectiever toezicht te kunnen houden.

Risico gestuurd toezicht

Uit Mysteryshoponderzoek (2018) blijkt dat de naleving van de leeftijdsgrens door supermarkten de afgelopen jaren is verslechterd. Ook verdient de naleving bij sportkantines aandacht. Uit Jeugdkaartonderzoek (2019) blijkt tevens dat jongeren aangeven bij evenementen gemakkelijk aan alcohol kunnen komen. Daarom ligt er de komende jaren extra nadruk op toezicht bij supermarkten, sportkantines en evenementen.

De toezichtfrequentie wordt risico gestuurd ingericht. Op basis van de volgende informatie bepalen gemeente de toezichtfrequentie per alcoholverstrekker:

- Resultaten van het tweejaarlijks Mysteryshoponderzoek.
- Signalen die gemeenten ontvangen over de verkoop van alcohol aan minderjarigen.
- Resultaten van Jeugdkaart onderzoek, waarbij onder jongeren wordt onderzocht bij welke verkooppunten zij alcohol (proberen te) kopen.

Deze informatie leidt tot een toezichtfrequentie per alcoholverstrekker, variërend van 1x per 2 jaar tot 4x per jaar, mogelijk in combinatie met de testkopermethode (zie hieronder).

Testkopermethode
Om de effectiviteit van het toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens door alcoholstrekkers te verbeteren, wordt gebruik gemaakt van de testkopermethode. Een aantal gemeenten in Nederland (waaronder Hilversum, Utrecht, Rotterdam, Groningen en Eindhoven) heeft zeer goede ervaringen met de inzet van jonge testkopers bij de handhaving van de alcoholleeftijdsgrens van 18 jaar.
Bij de testkopermethode worden jongeren (minderjarig of meerderjarig) die niet onmiskenbaar 18 jaar of ouder zijn, ingezet om te constateren of de leeftijd goed wordt vastgesteld en of er al dan niet aan hen alcohol wordt verkocht of verstrekt. Met deze werkwijze kan in korte tijd een groot aantal controles worden uitgevoerd, waarbij de testkopers alcohol bestellen en de toezichthouder observeert.

Als de wijze waarop testkopers worden ingezet op een zorgvuldige en geprotocolleerde wijze wordt uitgevoerd, is er geen sprake van ontoelaatbaar uitlokken. Jurisprudentie heeft aangetoond dat deze wijze van werken juridisch aanvaardbaar is, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan (op grond van aanbevelingen zoals die zijn gedaan door de NVDI en STAP in een factsheet). Daar waar testkopers goed worden ingezet is de aanvankelijke weerstand tegen deze methode verdwenen en neemt de naleving van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers toe.

Gehanteerde werkwijze:
1. Aan alle verkoopkanalen (detailhandel, paracommercie en horeca) wordt vooraf duidelijk gecommuniceerd dat de testkopermethode in 2021 en volgende jaren in de regio zal worden toegepast.
2. Een aantal keer per jaar wordt de testkopermethode ingezet, door middel van een testkoperactie. Het plannen van de testkoperacties is belegd bij centrumgemeente Hilversum, omdat per actie gewerkt wordt met koppels van één of meer testkopers en een (regionaal opererende) boa van gemeente Hilversum.
3. Gemeenten dragen op basis van lokale hotspotlijsten, zoals die op grond van Jeugdkaartonderzoek (2019) en lokale signalen zijn opgesteld, locaties aan die in aanmerking komen voor de testkopermethode. Deze lijsten bevatten locaties/evenementen die worden genoemd door wijkexperts en/of jongeren als locaties waar alcohol aan 18-minners wordt verstrekt.
4. De betrokken boa neemt de testkopers mee en laat deze een aankooppoging doen.
5. De ondernemer wordt zo spoedig mogelijk, op dezelfde avond, na de actie aangesproken. Hoe sneller terugkoppeling na de aankoop, hoe hoger de leercurve. Wanneer de boa constateert dat de leeftijd niet op de juiste manier door de ondernemer is vastgesteld, dan kan de betrokken gemeente overgaan tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie.
6. Na iedere overtreding van artikel 20 lid 1 Drank- en Horecawet wordt eerst een voornemenbrief naar overtreder verzonden met een zienswijzemogelijkheid. Vormt de gegeven zienswijze geen reden om van handhaving af te zien, dan wordt een bestuurlijke boete van € 1.360,- opgelegd. Bij herhaalde overtreding van hetzelfde artikel kan de DHW-vergunning worden ingetrokken.

Uitruil van boa's met andere regio's
Boa's in Gooi en Vechtstreek worden veelal herkend door alcoholverstrekkers. Dit beïnvloedt de effectiviteit van het toezicht. Tevens informeren ondernemers vaak direct hun collega's. Een bredere pool van boa's die verspreid over een groter gebied worden ingezet is daarom wenselijk. Gooi en Vechtstreek onderzoekt met andere regio's of de uitruil van boa's mogelijk is. De wijze van uitvoering, condities en tijdstippen worden in overleg met desbetreffende regio bepaald. Na afloop van de actie(s) worden de resultaten via de media gecommuniceerd.

7.2 Aanpassing sanctiestrategie
In 2021 zal naar alle waarschijnlijk de Alcoholwet, als opvolger van de Drank- en Horecawet, in werking treden. Het is duidelijk dat deze nieuwe wet moet leiden tot het opstellen van een nieuwe sanctiestrategie en bijbehorend stappenplan. Totdat bekend wordt wanneer de Alcoholwet in werking zal treden, zal de in 2017 vastgestelde sanctiestrategie ongewijzigd worden gevolgd en het in 2018 gewijzigde stappenplan worden gehanteerd door de regiogemeenten.

Enkele thema's in de nieuwe Alcoholwet (nog niet vastgesteld):
- Wederverstrekking van alcohol door een volwassenen aan een minderjarige wordt strafbaar.
- Prijsacties van meer dan 25% zijn niet langer mogelijk.
- Toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens bij de online verkoop van alcohol wordt belegd bij de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA).

7.3 Evaluatie convenantmethode
In 2019 heeft een 20 tal Hilversumse horecaondernemers zich verenigd om zelf in samenwerking met Bureau Objectief leeftijdscontroles uit te laten voeren via de zogenoemde 'convenantmethode'.

Doel van deze methode is dat de horeca door Bureau Objectief wordt gecontroleerd op artikel 20, lid 1 van de Drank- en Horecawet – *"Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt."*

Bureau Objectief geeft dezelfde dag nog een terugkoppeling indien men de “fout” ingaat. Hierdoor kan de ondernemer sturen op de zwakke plekken binnen zijn onderneming.
Ondernemers betalen zelf voor de inzet van Bureau Objectief. Als tegenprestatie is de gemeente terughoudend met het toezicht op de deelnemende horecaondernemers, voor wat betreft artikel 20, lid 1 van de DHW tenzij blijkt dat men 3 keer de “fout” is ingegaan. In dat geval valt de ondernemer terug naar het reguliere toezicht van de gemeente, maar blijft ook nog gecontroleerd worden door Bureau Objectief.

In 2021 wordt de Hilversumse pilot geëvalueerd en wordt besloten of de naleving dermate is verbeterd dat de pilot wordt gecontinueerd. Op basis van deze bevindingen kan de convenantmethode ook worden uitgevoerd in andere gemeenten, mits hiervoor voldoende draagvlak is.

7.4 Aanpak doorschenken
Vooral 18-24 jarigen drinken flinke hoeveelheden tijdens het uitgaan. De DHW verbiedt doorschenken bij dronkenschap, maar in de praktijk blijkt dit nauwelijks te worden nageleefd. Te meer daar barpersoneel moeilijk herkent wanneer een persoon in ‘kennelijke staat van dronkenschap’ verkeert. In navolging van o.a. gemeente Rotterdam start Gooi en Vechtstreek een pilot voor de aanpak van doorschenken. De pilot start met een Mysteryshoponderzoek, waarmee wordt onderzocht in welke mate het verbod op doorschenken wordt nageleefd per verkoopkanaal in Gooi en Vechtstreek. Een brede werkgroep van horeca, gemeente, politie en GGD geeft de pilot vervolgens vorm, waarbij de volgende uitgangspunten gelden:

- Betrek de horeca (en andere stakeholders) bij de aanpak en spreek een gezamenlijke norm rondom dronkenschap en doorschenken af.
- Train het horecapersoneel in het naleven van deze norm.
- Communiceer de norm naar het uitgaanspubliek.

Toezicht en handhaving kunnen hierbij als sluitstuk worden ingezet, maar heeft niet de prioriteit in deze pilot.

7.5 Dealen bij school
Er is een belangrijke relatie tussen beschikbaarheid en gebruik van drugs. Het hoge percentage scholieren (19%) dat aangeeft dat er wordt gedeald bij school baart gemeenten daarom zorgen.
Een betere aanpak en samenwerking is nodig om dealen bij school tegen te gaan. Overleg met gemeenten, scholen en politie is opgestart en moet leiden tot een regionale werkwijze, die per school leidt tot (samenwerkings)afspraken en een forse afname van het dealen bij school. Het streven is deze aanpak op te nemen in de lokale integrale veiligheidsplannen en in het schoolveiligheidsbeleid van iedere VO school.
Dit onderwerp wordt geagendeerd bij het driehoeksoverleg tussen de gemeente, de politie en het openbaar ministerie, waarbij de huidige aanpak in de regio wordt besproken en aangescherpt. De GGD agendeert het thema in individuele schoolgesprekken die naar aanleiding van de Gezondheidsmonitor Jeugd plaatsvinden.

7.6 Aanpak drankkoerier
Er zijn incidenten met de illegale verkoop van drank (aan minderjarigen) in Gooi en Vechtstreek door zogenoemde ‘drankkoeriers’. In 2017 moest een drankkoerier in de regio hiervoor een flinke boete betalen. Toch lijken er nog steeds één of meerdere drankkoeriers in de regio actief. Gemeenten hebben het voornemen hier streng tegen op te treden, waarbij maatwerk per geval nodig is. Om voldoende informatie in te zamelen over deze drankkoerier(s) geeft gemeente Hilversum opnieuw bekendheid aan het regionale meldpunt drankkoeriers.

We streven ernaar dat eind 2024:

- Tweemaal een Mysteryshoponderzoek is uitgevoerd, dat heeft geleid tot een verbetering van de naleefcijfers voor elk verkoopkanaal (supermarkten 85%; slijterijen 92%; cafetaria 80%; horeca 75%; sport 68%).
- Er op basis van de nieuwe Alcoholwet een nieuwe vastgestelde sanctiestrategie met bijbehorend stappenplan is vastgesteld in elke gemeente.
- Een herijking van de hotspots heeft plaatsgevonden a.d.h.v. het Jeugdkaartonderzoek.
- Op basis van een risicoprofiel per alcoholverstrekker jaarlijks de toezichtfrequentie is bepaald.
- De effectiviteit van het toezicht is verbeterd.
- Een pilotaanpak doorschenken is uitgevoerd.
- Signalen m.b.t. dealen bij school adequaat worden opgepakt.
- De bekendheid van het meldpunt drankkoerier bij scholen en ouders is toegenomen.

8. Coördinatie, monitoring en financiering

Voor de periode 2021/2022 en de periode 2023/2024 worden de activiteiten uit dit PHP geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma. Dit biedt de mogelijkheid de activiteiten tussentijds bij te stellen. Het uitvoeringsprogramma wordt zowel ambtelijk als bestuurlijk vastgesteld.

8.1 Coördinatie

- De regiefunctie voor dit PHP is belegd bij gemeente Hilversum (vanuit haar rol als centrumgemeente beleid, toezicht en handhaving) en de GGD (preventie).
- Een werkgroep met vertegenwoordigers vanuit gemeenten (gezondheid, vergunning, toezicht, handhaving), GGD, verslavingszorg, onderwijs, horeca, sport, winkels en ouders is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit PHP. Dit is een samenvoeging van twee bestaande werkgroepen:
    - De ambtelijke werkgroep PHP.
    - De werkgroep 'Stop alcoholgebruik onder de 18 jaar', met vertegenwoordigers vanuit stakeholders.

  Daarmee ontstaat een breed platform voor beleid en uitvoering.
- Een ambtelijke werkgroep toezicht bespreekt elk kwartaal de voortgang van regelgeving, toezicht en handhaving.

8.2 Monitoring, evaluatie en bijstelling

Met behulp van diverse onderzoeken/monitors wordt het PHP (tussentijds) gemonitord, geëvalueerd en bijgesteld:

- Gezondheidsmonitor jeugd: 2023 (resultaten 2024).
- Gezondheidsmonitor volwassenen/ouderen: 2020 (resultaten 2021).
- Antenne trendonderzoek: jaarlijks komt een andere doelgroep aan bod.
- Ouderonderzoek: 2021 en 2024.
- Monitoring alcoholgeregistreerde incidenten: jaarlijks.
- Mysteryshoponderzoek leeftijdsgrens:
    - 2021, 2023 regulier Mysteryshoponderzoek.
    - 2024: Jeugdkaartonderzoek voor herijking hotspots.
- Mysteryshoponderzoek, als onderdeel van de pilot doorschenken bij dronkenschap: 2022.
- Aantal uitgevoerde controles en opgelegde sancties: jaarlijks.

8.3 Financiën

De benodigde financiën voor de uitvoering van dit PHP zijn gelijk aan de uitvoering van het PHP 2017 t/m 2020, en worden als volgt bekostigd:

- Jaarlijks is een bedrag van €47.000,- beschikbaar voor de uitvoering van de activiteiten uit dit PHP (ondergebracht in de begroting Bescherming en Opvang). Bijlage 2 geeft een overzicht van de financiering van de activiteiten uit het PHP vanuit dit budget.
- De inzet van de verslavingszorg wordt bekostigd vanuit de inkoop (preventieve) verslavingszorg. Dit valt binnen de begroting Bescherming & Opvang. Vanuit deze begroting worden de preventieve verslavingszorgvoorzieningen ingekocht, waarbij een budgetplafond geldt. Voor de periode 2021 t/m 2024 wordt voor de preventieve verslavingszorg dezelfde inzet begroot als in 2020 (zie bijlage 3).
- Mysteryshoponderzoek wordt, net als voorgaande jaren, bekostigd vanuit lokale middelen en worden per onderzoek separaat gefactureerd aan alle gemeente vanuit centrumgemeente Hilversum.
- Toezicht wordt, in opdracht van de regiogemeenten, centraal uitgevoerd door gemeente Hilversum en wordt per kwartaal gefactureerd. De huidige heeft een looptijd van 1 januari 2019 t/m 1 januari 2022. Daarna dient een nieuwe overeenkomst te worden afgesloten.
- De GGD beschikt over capaciteit (16 uur/week, verdeeld over een beleidsadviseur en gezondheidsbevorderaar) voor de uitvoering van de maatregelen.
- De Gezondheidsmonitoren Jeugd, Volwassenen en Ouderen worden uitgevoerd vanuit de begroting van de GGD.
- De inzet van lokale ambtenaren wordt uitgevoerd vanuit de lokale capaciteit van gemeenten.

Literatuurverwijzingen

- Babor e.a. (2010). Alcohol no ordinary community. Oxford.
- Bureau Objectief (2019). Jeugdkaardonderzoek Gooi en Vechtstreek. Nijmegen.
- Lammers, J. Alberti, I. van t Klooster, B. Bouts, M. (2019). Richtlijnen verslavingspreventie. Trimbos Instituut: Utrecht.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (202). Handreiking DHW. Geraadpleegd van www.handreikingdhw.nl.
- Nijkamp, L. (2020). Dronkenschap en doorschenken: van intentie naar actie. Trimbos Instituut en Bureau Objectief. Utrecht.
- Nijkamp, L. (2018). Lachgas: van zorgen naar acties. Trimbos Instituut. Utrecht.
- Nuchter (2015). Nalevingsonderzoek Gooi en Vechtstreek. Nuchter. Nijmegen.
- Nuchter (2016). Nalevingsonderzoek Gooi en Vechtstreek. Nuchter. Nijmegen.
- Nuchter (2017). Nalevingsonderzoek Gooi en Vechtstreek. Nuchter. Nijmegen.
- Nuchter (2018). Nalevingsonderzoek Gooi en Vechtstreek. Nuchter. Nijmegen.
- Regio Gooi en Vechtstreek (2017). Beleidsplan Bescherming en Opvang. Bussum.
- Reynolds R.J. (2003). Building confidence in our communities. Londen.
- Rijksoverheid (2017). Drank- en Horecawet. Den Haag.
- Rijksoverheid (2018). Nationaal Preventieakkoord. Den Haag.
- Rijksoverheid (2020). Opiumwet. Den Haag.
- Rijksoverheid (2020). Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024. Den Haag.
- Sintenie, R. van Dalen, W.E. (2019). De inzet van testkopers bij de handhaving van de
- alcoholleeftijdsgrens van 18 jaar. NVDI/STAP. Geraadpleegd van http://www.dhwinspecteur.nl/wp-content/uploads/2019/09/Factsheet-testkopers-bij-de-handhaving-van-de-alcoholleeftijdsgrens-van-18-jaar.pdf
- Tuithof, M. van Dorsselaer, S. Monshouwer, K. (2018). Middelengebruik onder studenten van 16-18 jaar op het MBO en HBO. Trimbos Instituut. Utrecht.
- Van Acker, M.B. (2016). Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. GGD Gooi en Vechtstreek: Bussum.
- Van Acker, M.B. (2016). Gezondheidsmonitor Jeugd. GGD Gooi en Vechtstreek. Bussum.
- Van der Veer, J. (2020). Regionaal Preventieprogramma. GGD Gooi en Vechtstreek. Bussum.
- Van Amsterdam, J.G.C. (2009). Ranking van Drugs. RIVM. Bilthoven.
- Verbeek, M. e.a. (2017). Alcoholgebruik onder 55 plussers. Utrecht.

Bijlage 1: Evaluatie PHP 2017 t/m 2020

Evaluatie doelstellingen
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mate waarin de doelstellingen uit het PHP 2017 t/m 2020 zijn behaald.

Doelstelling	Eind 2020	Behaald?	Toelichting
In 2020 is het aantal jongeren dat onder de 16 jaar nog nooit alcohol heeft gedronken toegenomen tot meer dan 75% (was 66% in 2015)	73% (2019)	Grotendeels	Percentage jongeren dat nog nooit heeft gedronken is flink gestegen, maar de doelstelling van 75% is net niet gehaald.
In 2020 vindt 80% van de ouders 18 jaar of ouder een goede startleeftijd voor het drinken van alcohol (was 50% in 2016)	66% (2019)	Deels	Hoewel het percentage ouders dat 18 jaar of ouder een goede startleeftijd vindt is gestegen, is de doelstelling van 80% nog niet gerealiseerd.
In 2020 is het percentage binge drinkers van onder de 16 jaar afgenomen naar minder dan 15% (was 20% in 2015) en onder de 18 jaar naar 40% (was 52% in 2015)	Onder de 16: 16% Onder de 18: 40%	Grotendeels	De doelstelling voor binge drinken onder de 16 jaar is bijna behaald. De doelstelling voor binge drinken onder de 18 jaar is behaald.
In 2020 is het aantal jonge mensen onder de 18 jaar dat is opgenomen met een alcoholvergiftiging gedaald tot minder dan 25 per jaar (was jaarlijks ca. 30)	27 (2019)	Deels	Aantal opnamen is afgenomen, maar doel van 25 per jaar is niet behaald.
In 2020 is het percentage jong volwassenen tussen de 19 en 24 jaar dat zwaar drinkt afgenomen tot minder dan 10% (was 13% in 2012)	11% (2016) Nieuwe cijfers zijn pas in 2021 bekend	Onbekend	Het percentage zware drinkers was in de laatste meting (2016) afgenomen. In 2021 worden de cijfers van de Gezondheidsmonitor Volwassenen 2020 bekend en kan worden bepaald of de doelstelling is bereikt.
In 2020 is het percentage volwassenen van 55 jaar en ouder dat overmatig drinkt afgenomen naar 10% (was circa 15% in 2012) (uitschieter van 19% in leeftijdscategorie 60 -64)	12% (2016) Nieuwe cijfers zijn pas in 2021 bekend	Onbekend	Het percentage overmatig drinkers was in de laatste meting (2016) afgenomen. In 2021 worden de cijfers van de Gezondheidsmonitor Volwassenen/Ouderen 2020 bekend en kan worden bepaald of de doelstelling is bereikt. Nb. Intussen is de norm voor overmatig drinken aangescherpt, waardoor volgens de nieuwe norm een groter percentage van de bevolking in Gooi en Vechtstreek overmatig drinker is.
In 2018 is inzichtelijk wat scholen aan het versterken van de algemene weerbaarheid van leerlingen doen en welk passend aanbod beschikbaar is, gerelateerd aan de wensen van het onderwijs.	Behaald	Behaald	Hierbij is aangesloten bij het Gezonde Schoolthema Welbevinden/Roken-, alcohol- en drugspreventie op school. 29 (po en vo) scholen hebben in dit kader extra ondersteuning (Gezonde School adviseur en budget voor de aanpak) ontvangen.
In 2018 wordt op basis van een nulmeting bepaald welk percentage van de scholen in 2020 het thema weerbaarheid als vast onderdeel in het lesprogramma van groep 8 van het BO en in het eerste leerjaar van het VO hebben.	Behaald	Behaald	
In 2020 is de naleving van de leeftijdgrens voor alcoholverkoop in supermarkten en slijterijen gestegen tot meer dan 95% (was 83%, resp. 84% in 2016).	Supermarkten: 66% Slijterijen: 89% (laatste cijfers uit 2018)	Nee	De naleving onder supermarkten is teruggelopen. De naleving door slijterijen is wel licht verbeterd.
In 2020 is de naleving van de leeftijdgrens voor alcoholverkoop in de commerciële horeca gestegen tot meer dan 80% (was 66% in 2016).	64% (laatste cijfers uit 2018)[10]	Nee	De naleving door commerciële horeca is vrijwel gelijk gebleven.
In 2020 is de naleving van de leeftijdgrens voor alcoholverkoop in de para-commerciële horeca	57% (laatste cijfers uit 2018)[10]	Deels	De naleving is behoorlijk verbeterd, maar de beoogde 60% is niet bereikt.

[10] In verband met de coronasituatie, vindt pas in 2021 een nieuwe meting plaats.

(sportkantines en verenigingen) gestegen tot meer dan 60% (was 45% in 2015).			
In 2018 is het aantal alcohol gerelateerde incidenten inzichtelijk en in 2020 afgenomen t.o.v. de nulmeting in 2018.	Niet bekend	Niet bekend	Juiste registratie door SEH en politie bleek niet mogelijk. Daarom is er geen totaalbeeld. Wel zijn cijfers van de alcoholpoli, RAV en HALT beschikbaar: RAV 2019: 12 incidenten HALT 2019: 23 Alcoholpoli 18- 2019: 27

Realisatie activiteiten

Op basis van het PHP is voor de periode 2017/2018 en 2019/2020 een uitvoeringsprogramma opgesteld en uitgevoerd. Vrijwel alle elementen uit dit uitvoeringsprogramma zijn succesvol uitgevoerd.

In onderstaande tabel is per product uit het uitvoeringsprogramma de status weergegeven.
Naast de beschreven producten, zijn ook extra activiteiten uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is de intentieverklaring 'Stop alcoholgebruik onder de 18 jaar', die in november 2018 door bijna 200 organisaties (supermarkten, scholen, slijterijen, horeca, gemeenten, Jeugd en Gezin, Halt, Jellinek, sportverenigingen) uit de regio Gooi en Vechtstreek werd ondertekend. Ook ontvingen bijna 25 sportverenigingen extra individuele ondersteuning bij hun alcoholbeleid. En in september 2019 startte de regionale campagne *Hier fix je NIX*.

Product	Status
Mysteryshoponderzoek	Gerealiseerd. In 2020 uitgesteld naar 2021 vanwege corona
Emovo-onderzoek/ Gezondheidsmonitor Jeugd	Gerealiseerd
Ouderonderzoek	Gerealiseerd in 2018. In 2020 uitgesteld naar 2021 vanwege corona
Antenne trendonderzoek Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS)	Gerealiseerd
Versterken regionale netwerk	Gedeeltelijk gerealiseerd. Blijvend nodig om dit netwerk te versterken
NIX18 Campagne	Gerealiseerd
Mentaal welbevinden/weerbaarheid leerlingen	Gerealiseerd
Continuering activiteiten op het VO door Jeugd en Gezin en Jellinek	Gerealiseerd
Draaiboek schoolfeesten	Vooralsnog geen behoefte
Preventieve adviesgesprekken	Gerealiseerd. Veel meer dan verwacht.
Sportverenigingen	Gerealiseerd
Peergroup voorlichting (16-18 jaar)	Gedeeltelijk gerealiseerd. I.v.m. afgelasting van diverse evenementen minder dan beoogd
Training vroegsignalering alcohol door 0-de en 1e lijn	Gerealiseerd
30 dagen zonder alcohol/IK PAS	Gerealiseerd
Publiekscampagne alcoholmatiging	Gedeeltelijk gerealiseerd. Vooronderzoek en een pilot zijn uitgevoerd. I.v.m. de ontwikkeling van een landelijke publiekscampagne die begin 2020 van start zou gaan, is i.v.m. kostenbesparing en efficiëntie besloten regionaal bij de landelijke campagne aan te sluiten. I.v.m. de coronacrisis is deze campagne tot nader order uitgesteld.
Online Zelfhulp Alcohol	Gerealiseerd
Moti-55	Niet gerealiseerd. Meer inzet bleek nodig voor deskundigheidsbevordering 'signaleren en bespreekbaar maken'. Bereik van de doelgroep 55-plus voor de interventie Moti-55 bleek meer inzet te behoeven.
LVB aanbod	Gerealiseerd
Peergroupeducatie Unity (18-35 jaar)	Gedeeltelijk gerealiseerd. I.v.m. afgelasting van diverse evenementen minder dan beoogd
Beleidsadvisering en ondersteuning rond evenementen	Gerealiseerd
Pilot samenwerking handhavers en mysteryshoppers	Gerealiseerd
Hotspots inventariseren	Gerealiseerd
Toezicht	Gerealiseerd
Meldpunt drankkoerier	Gerealiseerd. Blijvende aandacht is nodig, vanwege nieuwe drankkoeriers
Besluit inzet bodycams	Niet gerealiseerd (het bleek niet haalbaar om opnames van de bodycam in te zetten, om daarmee jongeren/ouders op een later moment te confronteren)
Handhaving	Wordt lokaal georganiseerd
Registratie en nazorg alcohol geregistreerde incidenten	Gedeeltelijk gerealiseerd. Nazorg uitgevoerd, maar het is nog niet gelukt om betrouwbare Politie- en SEH gegevens te verkrijgen. Deze zijn wel beschikbaar van de Alcoholpoli, RAV en HALT

Bijlage 2: Overzicht activiteiten 2021 t/m 2024

Interventie	Setting							Doelgroep			Financiering*			
	School	Thuis/ individueel	Zorg	Openb. ruimte/ evenementen	Horeca/ winkels	Sport	Werk	12-24	ouders	55-75	2021	2022	2023	2024
Ouderavonden over diverse thema's (alcohol, roken, blowen, lachgas, gaming) waarbij aandacht is het belang van preventie van (overmatig) alcoholgebruik tot 24 jaar	x	x				x			x		4K	4K	4K	4K
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg Bescherming & Opvang.			
Experimenteren met (digitale) ouder-kind ouderavonden		x						x	x		1,5K	1K	1K	1K
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Ouderpanel		x							x		0,5K	0,5K	0,5K	0,5K
Onderzoeken of vanuit IJslands model lokaal meer kan worden ingezet op georganiseerde vrijetijdsbesteding											-	-	-	-
Deskundigheidsbevordering rondom diverse thema's (tabak, alcohol, blowen, lachgas, gaming, overmatig medicijngebruik)	x		x					x		x	-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Ondersteuning scholen met behulp van Gezonde School-Aanpak 1. Roken, alcohol- en drugspreventie; 2. Welbevinden op school	x							x			-	-	-	-
Verspreiden landelijke e-learning 'verantwoord alcohol schenken'				x	X	x		x		x	-	-	-	-
Stimuleren landelijk beschikbare training in bespreekbaar maken van alcoholgebruik bij zwangeren			x					x			-	-	-	-
Nieuwsbrief Gezonde Sportvereniging						x		x	x	x	-	-	-	-
Verspreiden leeftijdschecker bij sportverenigingen						x					-	-	-	-
Regionale/lokale uitrol van landelijke campagne alcoholmatiging volwassenen/ouderen		x	x						x	x	6K	10K	6K	6K
Continuering regionale campagne Hier fix je NIX, waar ook landelijke uitingen NIX18 in worden ondergebracht (zoals *Zien drinken*		x			x	x		x	x		10K	10K	12K	10K

Interventie	Setting							Doelgroep			Financiering*			
	School	Thuis/ individueel	Zorg	Openb. ruimte/ evenementen	Horeca/ winkels	Sport	Werk	12-24	ouders	55-75	2021	2022	2023	2024
doet drinken)														
Landelijke/regionale campagne IkPas/30dagengezonder		x						x	x	x	0,5K	0,5K	0,5K	0,5K
											30dagengezonder vanuit begroting GGD.			
Peervoorlichting op evenementen/ in de uitgaanssetting		x		x				x			-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Ondersteuning/ financiering Helder op school programma (alcohol, roken, blowen, lachgas), als onderdeel van de Gezonde School-aanpak	x							x	x		8,5K	8,5K	8,5K	8,5K
Preventief adviesgesprek		x						x	x		-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Online zelfhulp	x	x	x				x	x	x	x	-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Open inloopspreekuur Mbo	x	x						x			-	-		-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Moti-4 trajecten voor jongeren van 14-24 jaar die beginnend problematisch bezig zijn met middelengebruik, gokken of gamen of al verslaafd zijn		x	x					x			-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Moti-55 trajecten (bij beginnend problematisch alcoholgebruik bij 55-plussers)		x	x							x	-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Alcoholpoli voor jongvolwassenen die na alcoholintoxicatie in ziekenhuis zijn opgenomen		x	x					x	x		5K	5K	5K	5K
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
KOPP/KOV programma voor jongeren waar spanningen thuis zijn (rondom psychische problematiek/verslavingsproblematiek ouders)		x	x					x			-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Drugstestservice		x						x			-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop			

Interventie	Setting							Doelgroep			Financiering*			
	School	Thuis/ individueel	Zorg	Openb. ruimte/ evenementen	Horeca/ winkels	Sport	Werk	12-24	ouders	55-75	2021	2022	2023	2024
											(preventieve) verslavingszorg			
Uitvoering toezicht (met verbeterde effectiviteit)				x	x	x					vanuit budget/formatie toezicht en handhaving gemeenten			
Aanpassen sanctiestrategie aan de hand van de nieuwe Alcoholwet				x	x	x					-	-	-	-
Evaluatie convenantmethode											-	-	-	-
Pilot (met mogelijk een vervolg) voor toezicht en handhaving op (doorschenken bij dronkenschap)					x	x		x		x	5K	7,5K	2K	1K
											indien gewenst aanvullend toezicht/handhaving gemeenten vanuit budget/formatie gemeenten			
Afstemming dealen bij school	x										-	-	-	-
Aanpak drankkoerier				x							-	-	-	-
Uitvoering handhaving											vanuit budget/formatie toezicht en handhaving gemeenten			
Mysteryshoponderzoek leeftijdsgrens					x	x					vanuit budget/formatie toezicht en handhaving gemeenten			
Ouderonderzoek	x	x							x		6K	-	-	8K
Antenne onderzoek	x		x	x	x	x		x			-	-	-	-
											Inzet verslavingszorg vanuit regionale inkoop (preventieve) verslavingszorg			
Gezondheidsmonitor Jeugd	x	x						x			-	-	-	-
Gezondheidsmonitor volwassenen/ouderen		x						x	x	x	-	-	-	-
Registratie alcoholgeregistreerde incidenten			x								-	-	-	-
Nieuwe activiteiten n.a.v. actuele ontwikkelingen											-	-	7,5K	2,5K

** In de tabel zijn de kosten weergegeven voor de activiteiten die worden bekostigd uit het jaarlijkse bedrag van €47.000,- het PHP. De begroting voor preventieve verslavingszorg is gespecificeerd in bijlage 3. Mysteryshoponderzoek, toezicht en handhaving wordt door de individuele gemeenten bekostigd.*
De GGD en gemeenten beschikken over capaciteit voor de uitvoering van de activiteiten uit deze bijlage.
Zie paragraaf 8.3 voor verdere toelichting op de financiering van dit PHP.

Bijlage 3: Overzicht preventieve verslavingszorg

De inzet van preventieve verslavingszorg wordt gecontinueerd op basis van de inzet van 2020.

De inkoop van de preventieve verslavingszorg vindt plaats via het programma Bescherming & Opvang. In 2021 dient de (preventieve) verslavingszorg opnieuw te worden ingekocht voor de periode 2021 t/m 2024. Hiervoor is onderstaande inzet leidend.

Activiteit	Maximale inzet	Maximaal budget (op basis van tariefstelling 2020)
Groepsvoorlichting ouders & deskundigheidsbevordering onderwijs, zorg, sport, horeca en welzijn	• 10 ouderavonden (52 uur) • 15 trainingen (120 uur) (totaal 172 uur) ** Ouderavonden uitbreiding naar 15 ouderavonden (26 uur)*	€ 14.629,- (uren)
KOPP/KOV	Jaarlijks elke groep eenmaal: • Piep zei de muis (4-8 jr) • Doe Praat (8-12 jr) • Time4you (12-16 jr) (totaal 618 uur)**	€ 52.561,- (uren)
Individuele voorlichting	• Open spreekuur (438 uur) • Preventief adviesgesprek (222 uur) • Alcoholpoli (88 uur) • Online zelfhulp (50 uur) (totaal 798 uur) ** Alcoholpoli uitbreiding naar 24 jaar (nu tot 18 jaar) (45 uur)*	€ 67.870,- (uren) €1.018,- (materiaal)
Voorlichting evenementen	• Jaarlijks 3 evenementen	€ 9.158,- (materiaal)
Advisering campagnes (Nix 18 en alcoholmatiging)	(40 uur)	€3.402,- (uren)
Onderzoek en monitoring	• Antenne onderzoek (50 uur) • Drugstestservice (243 uur) (totaal 293 uur)	€24.920,- (uren) €29.205,- (materiaal)
Inbreng verslavingsexpertise bij lvb	(90 uur)	€7.655,- (uren)
Moti-55	(63 uur)	€ 5.358,- (uren)
Totaal	(2.074 uur)	€ 176.394,- (uren) € 39.381,- (materiaal) **€ 215.755,-**

** Deze activiteiten waren in 2020 nog niet begroot. Het extra benodigde bedrag (circa €6.000,- wordt bekostigd vanuit het jaarlijks beschikbare budget van €47.000,- voor de uitvoering van overige activiteiten uit dit PHP en is meegenomen in de begroting in bijlage 2.)*

*** Vanuit de verslavingszorg is de wens aangegeven om tweemaal per jaar alle KOPP/KOV aan te bieden vanwege:*

1. *Het hoge aantal aanmeldingen waardoor er een wachtlijst is.*
2. *De lange wachttijd voor sommige deelnemers. Als een cursus net is gestart, duurt het weer een jaar voordat nieuwe deelnemers kunnen meedoen met een cursus.*

Bijlage 4: Sanctiestrategie en stappenplan Gooi en Vechtstreek

Met het PHP 2017 t/m 2020 is in Gooi en Vechtstreek een sanctiestrategie vastgesteld die alle gemeenten volgen. In 2018 heeft in deze sanctiestrategie een klein aantal wijzigingen plaatsgevonden. In enkele gemeenten is deze vastgesteld, en in enkele gemeenten wordt dit document gebruikt als ambtelijk werkdocument. Met de vaststelling van de nieuwe Alcoholwet (naar alle waarschijnlijkheid in 2021), zal worden gewerkt aan een aangepaste regionaal uniforme sanctiestrategie.

Sanctiestrategie Drank- en Horecawet & horeca-exploitatie + Stappenplan Drank- en Horecawet (versie 2018)
Sinds 1 januari 2013 zijn de gemeenten aan zet als het gaat om de uitvoering van de Drank- en Horecawet (DHW). Per 1 januari 2014 is de wet op twee punten gewijzigd:

- De leeftijd dat jongeren alcohol mogen kopen en in de openbare ruimte of op een voor het publiek toegankelijke plaats mogen gebruiken is verhoogd van 16 naar 18 jaar.
- De wettelijke verplichting tot vaststelling door de gemeenteraad van een Preventie- en handhavingsplan alcohol.

De gemeenteraad heeft het eerste Preventie- en handhavingsplan alcoholmatiging jeugd in Gooi- en Vechtstreek (2014-2016) vastgesteld tijdens haar vergadering op 11 december 2014. Het hierna volgende Preventie- en handhavingsplan voor de periode 2017-2020 is in 2017 vastgesteld. Als bijlagen bij het laatste plan waren ter vaststelling ook de Sanctiestrategie DHW & horeca-exploitatie en het Stappenplan DHW 2015 gevoegd. Het stappenplan is in 2018 ambtelijk geëvalueerd en op een aantal punten geactualiseerd en aangepast naar aanleiding van ervaringen uit de uitvoeringspraktijk.

In maart 2019 is een ontwerpwetsvoorstel tot wijziging van de DHW voor consultatie aangeboden. Middels internetconsulatie kon tot in mei 2019 worden gereageerd op het wetsvoorstel. De strekking van het wetsvoorstel is het (verder) tegengaan van problematisch alcoholgebruik. In dat verband komen er nieuwe regels omtrent verantwoorde marketing en de (online) verstrekking van alcoholhoudende drank. De beoogde wijziging van de DHW komt voort uit het Nationaal Preventieakkoord en een eerdere evaluatie van de DHW in 2016. Het Nationaal Preventieakkoord beoogt roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik aan te pakken om zo de volksgezondheid te verbeteren. Het wetsvoorstel heeft gevolgen voor (online) verstrekkers van alcoholhoudende dranken, bezorgdiensten, (meer- en minderjarige) consumenten en het bevoegd gezag.

De belangrijkste (beoogde) wijzigingen (naast verandering van de naam in Alcoholwet):

- De verkoop van alcohol op afstand wordt geregeld. Het streven is door betere regulering de naleving van de leeftijdsgrens te verhogen. Dit geldt zowel voor het moment van aankoop via internet als voor het moment van aflevering. Het toezicht op de verkoop op afstand gaat naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).
- Het stunten met prijzen wordt verder aan banden gelegd. Prijsacties met meer dan 25% korting zijn niet langer toegestaan. Het toezicht op de prijsacties wordt ook gecentraliseerd bij de NVWA.
- Het Besluit eisen inrichtingen DHW komt te vervallen, de eisen in het Bouwbesluit voldoen. Alleen de eis voor het scheiden van de slijtlokaliteit met andere bedrijfsactiviteiten door een verbindingsruimte blijft bestaan. Het Bouwbesluit bevat hiervoor geen regeling. Hierbij valt te denken aan de zogenaamde borrelshops bij supermarkten en proeflokalen bij slijterijen.
- Wederverstrekking van alcohol (een meerderjarige die alcohol koopt voor een minderjarige) wordt strafbaar. (Dit is al jaren een wens van gemeenten.)

Op weg naar inwerkingtreding van de Alcoholwet in 2021 zijn ontwerpen van het Alcoholbesluit en de Alcoholregeling tot in mei 2020 voor internetconsultatie voorgelegd. Na de zomer 2020 zal duidelijk worden in hoeverre de reacties gevolgen zullen hebben voor het uiteindelijke wetsvoorstel Alcoholwet. Het is duidelijk dat de uiteindelijke Alcoholwet zal moeten leiden tot het opstellen van een nieuwe sanctiestrategie en bijbehorend stappenplan. Totdat bekend wordt wanneer de Alcoholwet in werking zal treden, zal de in 2017 vastgestelde sanctiestrategie ongewijzigd worden gevolgd en het in 2018 gewijzigde stappenplan worden gehanteerd door de regionale gemeenten.

De burgemeester is het bevoegde bestuursorgaan met betrekking tot de huidige DHW en eveneens voor het handhaven van het horeca-exploitatieregime zoals dat is vastgelegd in de Algemene plaatselijke verordening (Apv).
De burgemeester heeft ter uitvoering van deze bevoegdheid voornoemde sanctiestrategie ter beschikking. De sanctiestrategie bestaat uit dit document zelf en het voornoemde (in 2018 geactualiseerde) stappenplan. De sanctiestrategie en het stappenplan zijn opgesteld in onderlinge afstemming met de gemeenten Wijdemeren, Weesp, Gooise Meren (vh Muiden, Naarden en Bussum), Huizen, BEL-Combinatie en Hilversum.

Met het vaststellen en het openbaar bekend maken van de sanctiestrategie is het voor iedereen duidelijk en kenbaar hoe de burgemeester de DHW en het horeca-exploitatiestelsel handhaaft tot het moment waarop de DHW van rechtswege is ingetrokken en de Alcoholwet in werking is getreden.

1. Handhavingsbevoegdheid

De wettelijke bevoegdheid (lees: beginselplicht) tot het doen naleven van wetten en regels is gelegen in artikel 125 van de Gemeentewet en in hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Van belang zijn met name de artikelen 5:21 en 5:32.
In enkele bijzondere gevallen is de handhavingsbevoegdheid geregeld in de desbetreffende bijzondere wet. Dat is het geval voor de DHW en de Apv. Verder zijn in de artikelen 172 t/m 178 van de Gemeentewet diverse bevoegdheden toegekend aan de burgemeester in het kader van handhaving van de openbare orde, het toezicht op openbare gelegenheden, ordeverstoring vanuit woningen, ongeregeldheden etc.

2. Uitgangspunten handhavend optreden

Bij het constateren van overtredingen van wet- en regelgeving wordt als algemeen uitgangspunt gesteld dat er in beginsel altijd tegen overtredingen wordt opgetreden. De beginselplicht tot handhaving. Dit uiteraard voor zover de wettelijke bevoegdheden en de prioriteitenstelling dit toelaten.
Daarnaast worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij aanpak van overtredingen wordt het stappenplan gevolgd. Het gaat er daarbij om hoeveel en welke stappen worden gezet, vóórdat de daadwerkelijke sanctie wordt opgelegd.
- Bij het beoordelen van een overtreding en het bepalen van de juiste sanctie wordt cumulatief rekening gehouden met:
    - de mogelijke gevolgen van die overtreding;
    - de omstandigheden waaronder die overtreding is begaan;
    - de houding en het gedrag van de overtreder;
    - de voorgeschiedenis en
    - het subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel. Dat wil zeggen dat die sanctie moet worden toegepast die het minst ingrijpend is en het beste past om het gestelde doel te bereiken. Dit betekent dat bij een overtreding niet standaard één bepaalde interventie mogelijk is. De toezichthouder moet in elke specifieke situatie bepalen welke sanctie de beste is. Daarbij wordt corrigerend opgetreden en eventueel ook sanctionerend.

De basis voor de bepaling van de sanctie is neergelegd in de bij deze beleidsnota behorende stappenplan. Hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken.

3. Overzicht in te zetten sancties op grond van de DHW en horeca-exploitatie

De Awb en andere wetten (waaronder DHW en Apv) geven aan welke sancties het bevoegde gezag kan inzetten tegen het voorkomen of voortduren van overtredingen. Deze zijn:

- Tijdelijk stilleggen van de alcoholverkoop in de detailhandel (“Three strikes out”, art. 19a DHW), winkels de bevoegdheid te ontzeggen om zwak-alcoholische drank te verkopen, indien 3x in 12 maanden overtreding van de leeftijdsgrenzen is geconstateerd. De ontzegging kan door middel van bestuursdwang worden afgedwongen.
- Intrekken van de vergunning (ingevolge art. 31 DHW en/of 1:6 Apv).
- Schorsen van de drank- en horecavergunning (art. 32 DHW).
- Opleggen van een bestuurlijke boete (art. 44a DHW).
- Opleggen van een last onder bestuursdwang, waarbij door feitelijk handelen de overtreding door of namens de gemeente ongedaan wordt gemaakt (artikel 125 van de Gemeentewet en afd. 5.3 van de Awb). Hieronder valt ook het sluiten en verzegelen van gebouwen en terreinen. De kosten van het toepassen van bestuursdwang kunnen worden verhaald op de overtreder.
- Al dan niet tijdelijk sluiten van de inrichting op grond van Apv (art. 2:30), DHW en/of art. 174 Gemeentewet.
- Opleggen van een last onder dwangsom, waarbij onder dreiging van het invorderen van een geldbedrag de overtreding ongedaan moet worden gemaakt en/of voortduring en herhaling moet worden voorkomen. De last kan ook preventief worden opgelegd (afd. 5.4 van de Algemene wet bestuursrecht).
- Bestuurlijke strafbeschikking: op grond van het Besluit OM-afdoening is een aantal feiten benoemd gerelateerd aan de Apv, waarvoor een strafbeschikking kan worden opgelegd. Het gaat bijvoorbeeld om, ongeacht de leeftijd, het verbod om drank in bezit te hebben in door de gemeente aangewezen gebieden.

Daarnaast kan op basis van een aantal artikelen in de DHW (alleen) strafrechtelijk worden opgetreden door middel van het opmaken van een proces-verbaal.
In het geval van horeca-exploitatie zijn eveneens het intrekken van de vergunning, het opleggen van een last onder bestuursdwang en last onder dwangsom mogelijk. Daarnaast is het in geval van gevaar voor de openbare orde en veiligheid voor de burgemeester mogelijk om tot tijdelijke sluiting van een horeca-inrichting op grond van de Apv (artikel 2:30) over te gaan.

In alle gevallen, met uitzondering van het strafrecht, is de burgemeester bevoegd tot opleggen van deze sancties. In de praktijk is deze bevoegdheid bij de deelnemende gemeenten gemandateerd bijvoorbeeld aan teamleiders van teams Vergunningen, Toezicht en Handhaving.

Bezwaar en beroep
Tegen alle bestuursrechtelijke maatregelen, die hierboven worden genoemd, staat bezwaar en beroep open. Indien de vergunninghouder bezwaar indient, schorst dit de werking van het genomen bestuursrechtelijke besluit niet. De vergunninghouder kan bij de Rechtbank een verzoek om voorlopige voorziening indienen. Dit betekent dat alle genomen besluiten van de burgemeester geschorst of vernietigd kunnen worden. Bij met name schorsen en intrekken van de vergunning, de “three strikes out”, en het toepassen van bestuursdwang kan dit leiden tot schadeclaims, indien uit de rechtsbeschermingsprocedures volgt dat de besluiten onrechtmatig zijn genomen en ten uitvoer zijn gebracht.

4. Sanctiestrategie
In het stappenplan wordt artikelgewijs aangegeven welke handhavingsacties er worden genomen na de eerste tot en met de vierde constatering van een bepaalde overtreding.
Bij de eerste constatering volgt er doorgaans een schriftelijke of mondelinge waarschuwing met een herstelmogelijkheid. Alleen indien er sprake is van overtreding van artikel 20, lid 1 van de DHW volgt bij de eerste overtreding direct een bestuurlijke boete. Dit artikel betreft het verbod om aan personen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt alcohol te schenken.

Ook komt het voor dat bij de eerste overtreding een proces verbaal wordt uitgeschreven. Dit betreft de strafrechtelijke handhaving van een aantal artikelen uit de DHW. Te denken valt dan aan artikel 20, lid 6 van de wet (verbod dienst te doen in een slijterij- of horecalokaliteit in kennelijke staat van dronkenschap of onder invloed van andere psychotrope stoffen).

Bij de tweede constatering wordt een dwangsom, of indien artikel 44a van de DHW van toepassing is een bestuurlijke boete opgelegd. Indien sprake is van een tweede overtreding van artikel 20, lid 1, lid 5 of lid 6 dan kan de vergunning worden geschorst.

Indien sprake is van een derde overtreding wordt voor de overtredingen die vallen onder de werking van artikel 44a DHW een bestuurlijke boete opgelegd. In alle andere gevallen bestaat de sanctie uit het opleggen van een last onder dwangsom, het schorsen van de vergunning of het intrekken van de vergunning.

Bij de vierde constatering dat de wet wordt overtreden kan schorsing van de vergunning plaatsvinden of kan de vergunning worden ingetrokken.

Tot slot moet worden opgemerkt dat van de hierboven omschreven werkwijze kan worden afgeweken indien sprake is van een spoedeisend belang. Denk daarbij aan situaties dat de openbare orde, de gezondheid, en zedelijkheid in gevaar dreigen te komen. In dat geval wordt niet gewaarschuwd maar direct opgetreden.

5. Handhaving terrasexploitatie en sluitingstijden (Apv)
Art. 2:28 Apv Exploitatie horecabedrijf/terras zonder vergunning Pagina 35 van 41

Als er sprake is van exploitatie zonder vergunning, wordt een (voornemen tot) last onder dwangsom opgelegd die is gericht op het staken van de exploitatie of verwijderen van het terras. De last kan niet inhouden het gelasten tot aanvragen van een vergunning. Op grond van de jurisprudentie is dat niet toegestaan. Doel is echter wel de exploitatie te legaliseren en vanaf het moment dat ontvankelijke aanvragen zijn ingediend wordt exploitatie in principe toegestaan. De begunstigingstermijn wordt hier op afgestemd.

Indien de exploitatie of het terras niet gelegaliseerd kan worden, ligt een last onder bestuursdwang meer in de rede. Deze kan inhouden het verwijderen van het terras of het sluiten van het horecabedrijf. Wordt hieraan geen gevolg gegeven dan doet de burgemeester dat, waarbij de kosten van sluiting en opslag op het bedrijf worden verhaald.

De hoogte en frequentie van de dwangsom moeten proportioneel zijn en wordt onder andere bepaald op basis van het economisch genoten voordeel en de ernst van de situatie.

Artikel 2:28, lid 4 Apv Overtreding van voorschriften horeca-exploitatievergunning
Er kunnen in de vergunning(en) specifieke voorwaarden ten aanzien van het horecabedrijf en het terras worden opgenomen (art. 1:4 Apv). Het horecabedrijf wordt geëxploiteerd met in achtneming van deze voorschriften. Overtreding daarvan is niet toegestaan (art. 1:4, tweede lid Apv). Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het overschrijden van de vergunde afmetingen van het terras of het verstrekken van eet- en drinkwaren aan publiek buiten het terras.

Artikel 2:30 Afwijking sluitingstijd/ tijdelijke sluiting
De burgemeester kan op grond van artikel 2:30 Apv, in het belang van de openbare orde, veiligheid, zedelijkheid of gezondheid of in geval van bijzondere omstandigheden, voor een of meer horecabedrijven tijdelijk andere sluitingstijden vaststellen of tijdelijke sluiting bevelen. In dat geval is direct handhavend optreden tegen overtreding van dit bevel gewenst. Bij overtreding van het bevel zal proces-verbaal worden opgemaakt, waarna tevens door middel van spoedbestuursdwang de zaak direct (indien mogelijk) dan wel de dag erna worden verzegeld en gesloten. Dat geldt ook indien bezoekers aanwezig zijn (art. 2:31 Apv).

Overig
Voor zover overtredingen van de DHW, Apv, of bij of krachtens de DHW en Apv gestelde regels hierboven niet eerder zijn genoemd, zal voor die overtredingen per geval de sanctiestrategie worden bepaald. Daarbij wordt afgewogen of de sanctie in de eerste stap van handhaving op herstel (last onder dwangsom, last onder bestuursdwang) dan wel punitief van aard (bestuurlijke boete) moet zijn.

Stappenplan

DRANK- EN HORECAWET							
Object gericht toezicht	**Overtreding van artikel**	**Korte omschrijving**	**Actie na 1e *) constatering**	**Actie na 2e *) constatering**	**Actie na 3e *) constatering**	**Actie na 4e *) constatering**	**Opmerking *) Tenzij haastige spoed zich daar tegen verzet (zoals o.a. openbare orde en veiligheid, gezondheid en zedelijkheid. In dergelijk geval wordt gekozen voor bestuursdwang;**
1. Zonder vergunning Drank- en Horecawet	Artikel 3	Zonder vergunning het horeca / slijtersbedrijf uitoefenen (maar wel is aangevraagd)	Schriftelijke waarschuwing met begunstigingstermijn (Exploitatie dient uiterlijk binnen 48 uur te zijn gestaakt.)	Bestuurlijke boete Begunstigingstermijn 24 uur schenken staken	Bestuursdwang tot stoppen met schenken	nvt	Dit artikel wordt vaak gebruikt in combinatie met artikel 25 van de DHW.
	Artikel 3	Het horeca / slijtersbedrijf uitoefenen terwijl vergunning niet is aangevraagd, is geweigerd, geschorst, ingetrokken of buiten behandeling gesteld.	Last onder dwangsom	Last onder bestuursdwang			
2. In strijd met Drank- en Horeca-wet	Artikel 4, vijfde lid	Afschrift ontheffing is niet aanwezig in de inrichting	Mondelinge waarschuwing	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	
	Artikel 9, derde lid	Aanwezigheid registratie barvrijwilligers	Schriftelijke Waarschuwing herstelmogelijkheid van één dag	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete		
	Artikel 9, vierde lid	Aanwezigheid bestuursreglement	Mondelinge waarschuwing / herstelmogelijkheid	Schriftelijke Waarschuwing / herstelmogelijkheid 2 weken	Bestuurlijke boete	schorsen vergunning voor twee weken.	
	Artikel 12, eerste lid	Verbod verstrekking alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan in de vergunning aangegeven lokaliteit of terras	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Schorsen vergunning voor max. 12 weken	Intrekken vergunning	
	Artikel 12, tweede lid	Verbod verstrekking sterke drank elders dan in de vergunning vermelde slijtlokaliteit	Schriftelijke Waarschuwing/	Bestuurlijke boete	schorsen vergunning voor max. 12 weken	Intrekken vergunning	
	Artikel 13, eerste lid	Verbod verstrekken alcoholhoudende drank in een horecalokaliteit of op een terras voor gebruik elders dan ter plaatse	Schriftelijke waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor twee weken	Intrekken van de vergunning	Zie opmerking artikel 16 en 20
	Artikel 13, tweede lid	Verbod verstrekken alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse in een slijtersbedrijf zonder verzoek klant om te proeven	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor twee weken	Intrekken van de vergunning	Zie opmerking artikel 16 en 20
	Artikel 14, eerste lid	Andere bedrijfsactiviteiten in slijterij	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor twee weken	Intrekken van de vergunning	Zie ook Besluit aanvulling omschrijving slijtersbedrijf
	Artikel 14, tweede lid	Verbod bedrijfsactiviteiten in horecalokaliteit of op terras	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor	Vergunning schorsen voor	Zie Besluit aanvulling omschrijving slijtersbedrijf

					twee weken	max. 12 weken	
	Artikel 15, eerste lid	Verboden bedrijfsactitiviteiten in lokaliteit behorende bij een inrichting waarbij alleen toegang mogelijk is via de horecalokaliteit	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor max. twaalf weken		
	Artikel 15, tweede lid	Rechtstreeks verbinding tussen slijterij en andere nering ruimte	Schriftelijke Waarschuwing/ herstelmogelijkheid max. 4 weken of maatwerk	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor max. twaalf weken		
	Artikel 16	Automatenverkoop alcoholhoudende drank	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Opleggen last onder dwangsom	Intrekken van de vergunning	Intrekking van de DHW-vergunning is alleen van toepassing op vergunde bedrijven. Indien intrekking niet mogelijk is kan een last onder dwangsom worden opgelegd.
	Artikel 17	Verstrekken alcoholhoudende drank (voor gebruik elders dan ter plaatse) anders dan in gesloten verpakking	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Opleggen last onder dwangsom	Intrekken van de vergunning	Intrekking van de DHW-vergunning is alleen van toepassing op vergunde bedrijven. Indien intrekking niet mogelijk is kan een last onder dwangsom worden opgelegd.
	Artikel 18, eerste lid	Verkoopverbod zwak-alcoholhoudende drank anders dan in de in lid 2 genoemde locaties	Schriftelijke Waarschuwing/ herstelmogelijkheid	Bestuurlijke boete	Opleggen last onder dwangsom		
	Artikel 18, derde lid	Onderscheid tussen alcoholhoudende en niet alcoholhoudende drank ontbreekt	Schriftelijke Waarschuwing/ herstelmogelijkheid	Bestuurlijke boete	Opleggen last onder dwangsom		
	Artikel 19, eerste lid	Verbod illegale bestelservice sterkedrank	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Opleggen last onder dwangsom		
	Artikel 19, tweede lid	Verbod illegale bestelservice zwakalcoholhoudende drank	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Opleggen last onder dwangsom		
Vergunning-plichtig	Artikel 20, eerste lid	Verstrekken alcoholhoudende drank aan personen van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor max. 12 weken	Intrekken vergunning	
Niet vergunning-plichtig	Artikel 20, eerste lid	Verstrekken alcoholhoudende drank aan personen van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Derde overtreding binnen 12 maanden? Dan op basis van artikel 19a de bevoegdheid om zwakalcoholhoudende drank te verkopen voor 12 weken ontzeggen		
Evenementen e.a.	Artikel 20, eerste lid	Verstrekken zwak alcoholhoudende dranken of sterke drank aan personen van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt*)	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Ontheffing art. 35 DHW intrekken alleen indien verstrekt voor meerdere jaren	Gedurende één jaar geen ontheffing meer te verlenen	
	Artikel 20, tweede lid	Verboden in een slijtlokaliteit de aanwezigheid van een bezoeker van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, anders dan onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder	Schriftelijke waarschuwing	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor 2 weken	

	Artikel 20, vierde lid	duidelijk zichtbaar en goed leesbaar te worden aangegeven welke leeftijdsgrens of leeftijdsgrenzen gelden	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor 2 weken	Intrekking van de DHW-vergunning is alleen van toepassing op vergunde bedrijven
	Artikel 20, vijfde lid	Aanwezigheid toelaten van een persoon in een slijtlokaliteit, of horecalokaliteit of op een terras, in kennelijke staat van dronkenschap of onder invloed van andere psychotrope stoffen	Schriftelijke Waarschuwing / proces verbaal	vergunning schorsen / proces verbaal	Vergunning intrekken / proces verbaal		Eventueel is proces verbaal mogelijk. Maatwerk bij deze overtreding is geboden. Ofwel het strafrechtelijk traject ofwel het bestuursrechtelijk traject wordt gevolgd. Schorsen vergunning kan voor maximaal 12 weken
	Artikel 20, zesde lid	Verbod dienst te doen in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit in kennelijke staat van dronkenschap of onder invloed van andere psychotrope stoffen	Schriftelijke Waarschuwing / proces verbaal	vergunning schorsen / proces verbaal	Vergunning intrekken / proces verbaal		Eventueel is proces verbaal mogelijk. Maatwerk bij deze overtreding is geboden. Ofwel het strafrechtelijk traject ofwel het bestuursrechtelijk traject wordt gevolgd. Schorsen vergunning kan voor maximaal 12 weken
	Artikel 21	Verstrekken van alcoholhoudende drank, met het vermoeden van verstoring openbare orde, veiligheid of zedelijkheid	Maatwerk				Proces-verbaal ofwel het intrekken van de vergunning
	Artikel 22, eerste lid	Alcoholverbod bij tankstations, winkels bij wegrestaurants en andere ruimten langs de autosnelweg die geen horecabedrijf zijn	Schriftelijke Waarschuwing	Dwangsomprocedure			
	Artikel 24, eerste lid	Leidinggevende op vergunning/aanhangsel vermeld is niet aanwezig - Commercieel	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor één week	Intrekken van de vergunning	
	Artikel 24, tweede lid, onder a, b en c	Geen leidinggevende die vermeld is op vergunning of aanhangsel of barvrijwilliger aanwezig - Paracommercieel	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor één week	Intrekken van de vergunning	
	Artikel 24, derde lid	Personen <16 jaar slijten of tappen.	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Vergunning schorsen voor één week	Intrekken van de vergunning	
	Artikel 25, eerste lid, onder a	In die ruimte alcoholhoudende drank aanwezig te hebben, tenzij (….)	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Bestuursdwang		
	Artikel 25, eerste lid, onder b	In de voor publiek niet toegankelijke delen van die ruimte alcoholhoudende drank in voorraad te hebben, tenzij (….)	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Bestuursdwang		
	Artikel 25, tweede lid	Toelaten dat alcoholhoudende drank in voor publiek geopende ruimte wordt genuttigd, anders dan in de rechtmatige uitoefening van het horecabedrijf (uitzondering > bedoeld in artikel 13, tweede lid)	Schriftelijke waarschuwing	Bestuurlijke boete	Last onder dwangsom		Uitzondering bedoeld in artikel 13, tweede lid
	Artikel 25d, eerste lid onder a	Verbod prijsacties (o.a. zogenoemde happy hours)	Schriftelijke Waarschuwing	Dwangsomprocedure	Vergunning schorsen voor twee weken		
	Artikel 29, derde lid	Niet aanwezig hebben van de vergunning in de inrichting	Mondelinge waarschuwing	Schriftelijke Waarschuwing	Bestuurlijke boete	Bestuurlijke boete	Hersteltermijn van telkens 4 dagen
	Artikel 30	Geen (tijdige) melding van verandering van de inrichting indien deze niet meer voldoet aan omschrijving in vergunning	Schriftelijke Waarschuwing	Dwangsomprocedure	Vergunning schorsen voor vier weken	Vergunning intrekken	Bij tijdige melding kan een gewijzigde vergunning worden verleend, indien aan de inrichtingseisen wordt voldaan. Grondslag ligt in artikel 31, eerste lid, sub d.
	Artikel 31, eerste lid	Onjuiste of onvolledige verstrekte gegevens	Vergunning intrekken				De imperatieve bevoegdheid tot intrekken is gelegen in artikel 31, eerste lid, sub a

	Artikel 31, derde lid	Er is sprake van het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteits-beoordelingen door het openbaar bestuur	Vergunning intrekken				De bevoegdheid om de vergunning in te trekken is gelegen in artikel 31, derde lid, sub a. Alvorens de vergunning daadwerkelijk in te trekken kan om een Bibob advies gevraagd worden
	Artikel 35, tweede lid	Overtreding van voorschriften gesteld aan ontheffing	Maatwerk				
	Artikel 35, vierde lid	Ontheffing/afschrift dient aanwezig te zijn	Maatwerk				
	Artikel 38	Onjuiste gegevens verstrekken bij aanvraag	Maatwerk				Artikel 31, eerste lid onder a imperatieve intrekkingsgrond

Tenzij anders vermeld kan zowel een Bestuurlijke boete als een proces verbaal worden opgemaakt. Het opmaken van een proces verbaal dient in overleg met de officier van justitie te gebeuren.

Sanctie	Grondslag	Toepassen mogelijk bij overtreding van artikel
Intrekken vergunning/ ontheffing en/of schorsing	Artikel 31 geeft imperatieve en facultatieve intrekkingsgronden. Artikel 32 schorsing.	Alles behalve 3, 9 vijfde lid,17, 18, 19, 22, 25 en 45
Bestuurlijke boete	O.b.v. artikel 44a, eerste lid Drank- en Horecawet.	De burgemeester kan een bestuurlijke boete opleggen ter zake van overtreding binnen zijn gemeente van het bij of krachtens de artikelen 3, 4, 9, derde, vierde en vijfde lid, 12 tot en met 19, 20, eerste tot en met vijfde lid, 22, eerste en tweede lid, 24, 25, behoudens het derde lid, 25a tot en met 25d, 29, derde lid, 35, tweede en vierde lid, of 38 gestelde. (artikel 44a lid 1)
Dwangsom/bestuursdwang	O.b.v. artikel 125, derde lid Gemeentewet. Artikel 5:32 Awb. Artikel 19a, 36 en 44 Drank- en Horecawet.	Alles behalve 9 vijfde lid, 20 zesde en zevende lid, 21, 22 tweede lid en 45
Strafrecht	Wet economische delicten en Richtlijn strafvordering. Voor art 45 commune strafrecht.	Alles behalve 9 vijfde lid en 29
Three strikes out	O.b.v. artikel 19a Drank- en Horecawet.	artikel 20 eerste en tweede lid